

Kanjavec pozimi

Foto I. Tavčar

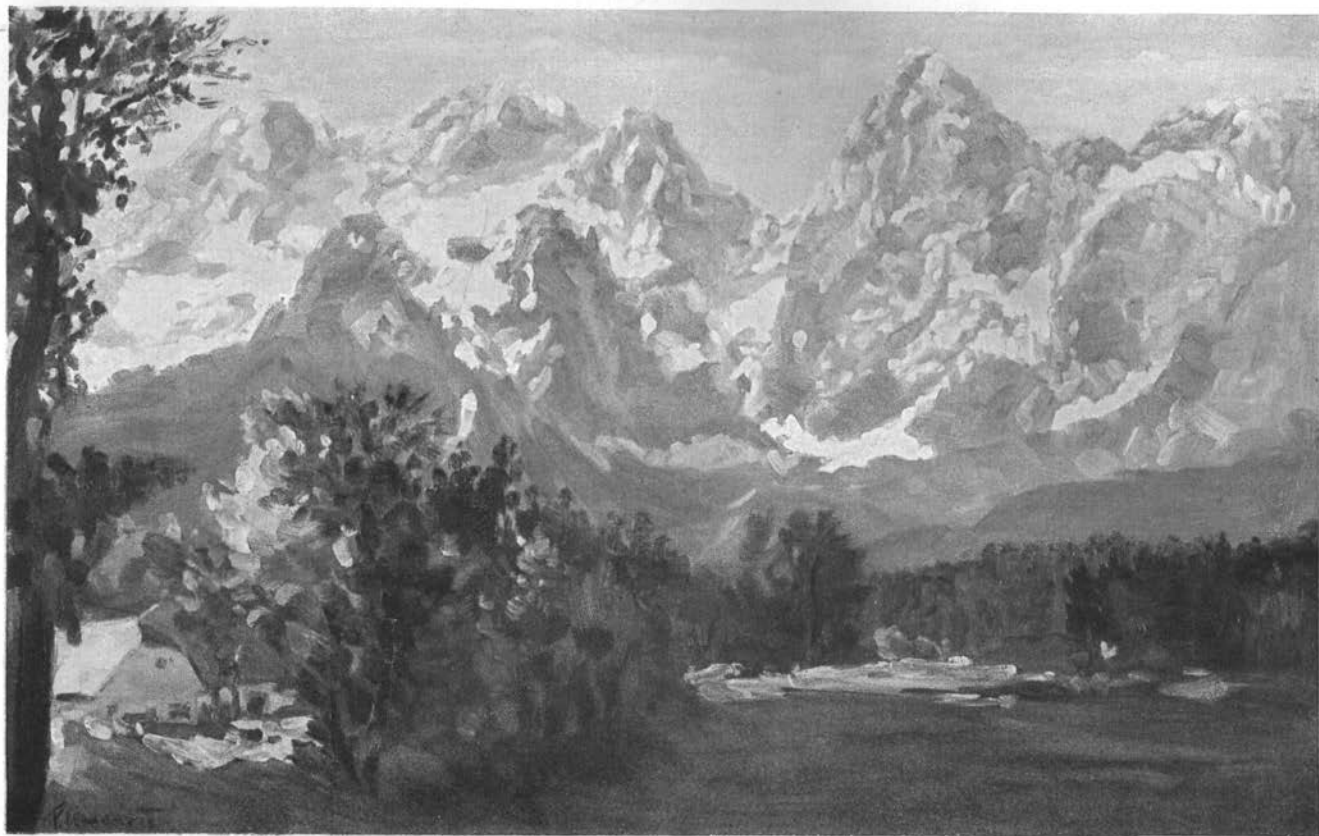
Stanko Hudnik

V zimskem viharju pod Kanjavcem

Lepe solnčne dni o Božiču 1931 smo preživeli na romantičnem Velem Polju, enem najlepših zimskih kakor tudi letnih predelov naših planin. Ker ni bilo dovolj snega za smučanje, smo si peš privoščili nekaj okoliških vrhov (Mišelj Vrh, Kanjavec, Vernar in druge), na katerih smo v polnem obsegu uživali mirne solnčne dneve ob pogledih na zimsko oblečeni Triglav in na megleno morje, ki je trdovratno ležalo nad Bohinjskim jezerom. Tišino so motili le sem in tja naši najboljši planinski prijatelji, gamsi, ki jih ravno v božičnem času, ko si vsi želimo miru, neumorno preganja zelena bratovščina.

Kakor vsako leto, smo tudi topot navdušeni nad uspelimi pohodi na tako redko obiskane vrhove v Velski dolini, sklenili, da zaključimo zimsko letovanje z božjo potjo preko Hribarice, Sedmerih jezer in Planine na Kraju k Zlatorogu, kjer so nas čakali prijatelji, da skupno počakamo novo leto.

Končno je nastopil 29. december; žalostni smo morali zapustiti tiho domovanje v idilični Vodnikovi koči. Dasi se je vreme skisalo ravno ta dan, smo se vendarle odpravili na pot. Bila nas je velika družba, kar pet, in med temi trije zdravniki in ena gospodična. Torej se nam smrti ni bilo treba bati, ko je bila prva pomoč tako blizu pri rokah. Zato se je menda tudi držal tako korajžno naš dobri medicus

F. Klemenčič: V Martuljku

»grof Luna«, ki je bil tedaj prvikrat pozimi na visokogorskih turah. Pod takimi pogoji in pri takih »sigurnih« vremenskih okoliščinah je cela karavana odrinila nekako ob 9. uri dopoldne med lahnim naletavanjem snega v meglo.

V začetku smo smučali lepo in v redu, saj je pot proti Hribaricam brez navora. Ali čim bolj smo se bližali višini Hribaric, tem močneje je brila burja in naletaval sneg, a proti vrhu smo se morali že boriti za vsako stopinjo. Takoj sem spoznal, da stvar ne bo šla tako lahko; kajti snežni vihar je bil silovit in večkrat smo morali čakati, da je sunek vetra odnehal, preden smo se mogli pognati nekaj korakov naprej. Ker je bilo poledenelo, smo morali smučiči nositi v rokah in jih tiščati k tlom, da nam jih ne bi vzel vihar. Videč to situacijo, sem svetoval povratek, zlasti še radi tega, ker je bila čez celo Hribarico tako gosta megla, da se je s težavo videlo le od časa do časa nekaj metrov naprej. Ali hočeš nočeš sem se moral vdati večini, vzeti križ na rame in iti za drugimi, ker le v slogi je moč in uspeh ali pa — skupna propast.

No, kakor se je končno izkazalo, nismo šli v propast, ampak le v — past, ki nas je na Hribarici lepo ujela in držala trdovratno za noge skoraj celi dve uri. Tavalali smo po megli ko izgubljene ovčice. Vihar je besnel z vso silo, na tej sicer tako nedolžni planoti Hribarice je divjala zima v vsej svoji trdoti in grozoti in nam dokazala našo neznatnost in nemoč.

Ali preden človek klone, podvoji svoje sile in neomajno zaupa svoji sreči. Tako je bilo tudi z nami. Zbrali smo si podzavedno že v začetku pravo smer in, ker se je od časa do časa nekoliko posvetilo, smo za silo že lahko ubrali pravo pot. Ni pa dolgo trajalo, ko je nastala neprodušna megla in tema ter vsaka orientacija je postala popolnoma izključena. Hoteli smo nazaj, toda smučine nam je sproti zametavalo. Položaj je vsled silnega mraza postajal vedno kočljivejši. Čez oči se nam je napravljal ledena skorja in prsti na rokah in nogah so jeli kljub izmenjavanju rokavic zmrzovati.

Kaj sedaj? »Naprej ne znam, nazaj ne vem, a tu ostati več ne smem.« Predlagal sem, da gremo kar naprej v prvotni smeri, in sem se pri tem zanašal na srečo junaško. Ako pa kljub vsem naporom ne bi mogli naprej, smo sklenili, da se zakopljemo v sneg kakor korejski psi in počakamo trenutka, ko se zapeljemo s smučmi v nirvano.

Po dolgem tavanju smo se znašli naenkrat pred ono značilno skalo, na kateri je velika rdeča markacija, ki vodi navzdol proti dolini Sedmerih jezer. Mrak je že nastopal, ko smo se hitro spuščali navzdol. Naenkrat sem zaslišal pred seboj »grofa Luno«, ki je tožil, da mu zmrzujejo prsti. Odvzel sem mu takoj smučič in ga pričel drgniti, kajti ne vem, kaj bi rekle žene, če bi ginekologu zmrznili tako važni organi. Kmalu smo prikorakali pred Kanjavec.

Rešeni smo bili hribariške pustinje; zdelo se nam je, kakor bi bili med ljudmi, ko smo zagledali okrog sebe nejasne obrise velikih skal. Bila je že skoraj popolna tema, vedno je še vladala megla in medlo je kakor preje. Vsak pohod proti Sedmerim jezerom je bil v takem vremenu izključen. Vedeli smo samo, da se nahajamo onstran Hribaric, nekje pod Kanjavcem. Ali najti smer iz tega meglene labirinta je bilo v temi in megli nemogoče.

Svetili smo z električnimi svetilkami in brodili sem in tja na smučeh kakor vešče. Ločiti se ni dala strmina od globočine in treba je bilo največje pažnje, da ni kdo za vedno izginil v breždanjost. Uvideli smo, da nikakor ne bomo našli izhoda; zato smo sklenili prenočiti na prostem.

Bil je že skrajni čas, da si poiščemo med skalami primerno zavetišče: kajti gorje onemu, ki ne zna v takih momentih pravočasno preudariti, s kolikimi moralnimi in fizičnimi močmi še razpolaga. Našli smo kmalu lepo skalo, ki jo je narava tako pripravno izdolbla, da je lahko sprejela pod svojo streho ravno »pet ledenih sveč«. Domovina je bila s tem rešena. Zmetali smo iz luknje sneg, napravili pred skalo snežni nasip in zlezli v naš »hotel«. Bilo je nekako ob šestih zvečer, ko smo pričeli vleči iz nahrbtnikov, trdih kakor polenovka, kosilo in večerjo. Porcije so bile decimirane radi dolge decembrske noči in pa ker so se naši zdravniki bali, da ne bi dobili »pacienti« skrčenih želodcev. Vendar sem proti jutru opazil, da je bržčas zdravnik posvečal izdatno skrb svojemu skrčenemu želodcu in pri tem pozabil na mojega; zdravila za želodec je namreč črpal iz mojega nahrbtnika...

Ko smo se nekoliko odtajali, sta kaj hitro zavladala v brlogu vesele in dobra volja. Zunaj je na vso moč snežilo, mi pa smo bili pod »streho«. Nevarno bi bilo ostati križem rok, treba je bilo se gibati in boriti se proti mrazu. Da bi se ogreli, smo si položili čez kolena našo peresno-lahko botaničarko, ki je bila potrpežljiva in je mirno prenašala to divje potovanje. Onim, ki so bili na sredi, je bilo prijetno, toda krila so šklepetala z zobmi in nogami. Treba je bilo pogosto menjati položaj in pri vsaki taki zamenjavi se je vršila obvezna telovadba in tekma v počepih; kdor je bil zmagovalec, se smel iti na sredo. Dobil je torej neke vrste toplotno nagrado.

Tako nam je noč dosti hitro minevala in zjutraj ob pol osmi uri, ko smo se »prebudili«, so bile že naše postelje pobeljene od silnega snežnega viharja, ki je nevzdržema divjal in nosil sneg v naše zavetišče. Morali smo hitro nekaj ukreniti, da se obvarujemo teh ledenih igel. Vsi smo odrinili na delo, samo tovariš Bogdan je odšel ogledovat teren. Ostali smo pričeli izdelovati snežne kocke in jih pokladati drugo na drugo na način, kakor to delajo Eskimi pri gradnji svojih koč; kajti računali smo že s tem, da bomo morali še eno noč ostati v »hotelu«. Toda vsemogočni tovariš Bogdan se je povrnil z veselo novico, da je

zagledal za trenutek popolnoma na levi Zelnarico in da se naš tabor nahaja na nasprotni strani pod Kanjavcem. Odločili smo se takoj in odšli v smeri Zelnarice, toda ne vsi. Nesrečnemu Ladetu je preko noči zamedlo eno smučko, par palic in dereze. Jaz sem ostal pri njem in začela sva s cepini suvati v sneg; sreča, ki je našemu Ladetu vedno naklonjena, se nama je kmalu posmejala. Smučka je bila najmanj en meter globoko in s težavo jo je odkopal; ubrala vsa jo za ostalimi, potem ko sva vse druge stvari kar pustila pod snegom; tam se jih bo pač nekoč razveselil kak turist v poletnem času. Radi plazov smo se previdno in kolikor mogoče hitro spuščali proti Sedmerim jezerom, kamor smo dospeli šele popoldne. Neznansko veselje nas je prevzelo, ko smo po tridesetih urah mraza, vlage, megle in nespanja prišli zopet pod leseno streho.

Naslednji dan je šlo vse po načrtu. Odrinili smo preko Komne po rušju in snegu proti Zlatorogu, kamor smo dospeli ravno z nočjo.

Nastopil je Silvestrov večer. Razumljivo je, da smo ga po prestanih naporih praznovali temeljito; počakali smo novo leto in si čestitali z željo, da bi nam prineslo mnogo lepih in zanimivih planinskih doživljajev, a nam po možnosti prizanašalo s takimi preizkušnjami, kakršno nam je za slovo naklonilo staro leto.

F. S. Copeland

S smučmi z Menine na Veliko Planino

Že leta 1931 sem s Kurjega Vrha občudovala dolg hrbet, ki se vleče tja do prelaza Črnilca. Dejala sem si: »To bi bila smučska tura, ki ji ni para v Kamniških Planinah.« Proga bi potekala povprečno v višini 1200—1300 m.

Mišljeno — storjeno. Meseca januarja 1932 l. se je moja želja izpolnila. S spremstvom sem imela srečo: Marko je bila prosta in takoj pripravljena za pot, saj je tudi njo mikal ta tihi neznani kotiček. Utrujeni od mesta, ljudi in meglâ, sva si želeli prostosti in ostrega zimskega zraka.

Iz Kamnika naju je pripeljal avtobus v Tuhinjsko dolino. Gozdovi levo in desno so bili zasneženi in v sveže zasneženo cesto je naš avto prtil globoke brazde. Prikupne vasice, nikakor siromašne, leže v tej zapuščenosti ko oaze. Ob samotni kmetiji sva zapustili vozilo. Namazali sva smučmi in odhiteli proti Češnjici. Začudeno je zrl dobri kmet za nama. V Češnjici sva vprašali za markirano pot in ob tej priliki spoznali, da je Menina resnično še neodkrit smučski teren. Pametnega odgovora žal nisva dobili, četudi se je vsa vas zbrala in naju občudovala. Končno se je mlad fantič ponudil, da nama pokaže pot. Kmalu za vasjo zavije kolovoz nizdol in tu smo se

razšli. Podarila sem dečku mandarino. Odprl je usta in oči, ko je videl toliko novega, nikdar videnega.

Po eni uri sva položno prispeli iz Češnjice v vas Okrog. Na vogalu neke hiše sva zagledali kažipotno tablo z oznako: Menina Planina — 2b. V tej vasi sva vzbudili pravcato senzacijo. Iz hiš je privrelo vse prebivalstvo moškega spola, da si ogleda »junaški« ženski, ki sta brez moškega spremstva pod večer namenjeni v gore.

»Osemmetrski zameti so zgoraj,« je svaril nekdo.

»To bi bilo jako prijetno,« se je prijazno smehljala Marko in enakomerno sva stopali v svinčenosivo popoldne.

Krasna je bila ta pot. Star gozd je le v posekah spominjal na človeka, sicer je bilo vse nedotaknjeno — samotno. Zadnja strmina — prvo razočaranje! Sneg je bil spihan in leden.

Na robu prostrane drnjače stoji novo, moderno planinsko poslopje. Veter je bril neusmiljeno z grebena Menine, ki se tik za kočo dviguje, porastel s staro hosto, v kateri prebivajo srne, merjasci in včasih, le včasih kak medved.

Noč se je spustila na gore, ko sva stopili v kočo. Prijazni oskrbnik Jeglič je kljub pomladansko navdahnjenemu imenu imel razumevanje za premrle goste.

V toplo zakurjeni sobi sva v velikih mehkih posteljah sladko zaspali. Naslednji dan je bil namenjen lenuharjenju. Odšli sva z Jegličem pod Ščavnice. Domov grede smo napravili ovinek in za naslednji dan določili smer proge. Oskrbnik nama je pokazal mesto, kjer je prejšnjo jesen našel velik medved nepričakovano smrt. Tako samotni kotiček, a vendar mu tudi tu človek ni prizanesel.

Na vzhodu je zasijal solnčen dan. Oskrbnik naju je spremil do Kurjega Vrha. Od tu imaš lep razgled vzdolž celega hrbta do Čeruilca. Poslovlili sva se od prijaznega gostitelja. Ko golobček je smukala pred menoj Marko. Sledila sem vijugasti smučini skozi tišino gozda. Šlo je počasi, saj moji zavoji niso mojstrski, a vendarle je bilo bajno lepo. Pot naju je peljala po osojnih pobočjih hrbta. Ostali sva morali v pobočjih, ker je bil greben leden in spihan. Smučina me je vodila dalje in dalje skozi pravi pravljlični gozd. Orientacija me ni skrbelo, ker ima Marko menda kompas v želodcu.

Obšli sva na severni strani stožec Javorščaka. Globoki pršič ob strmem gozdnatem pobočju je bil utrudljiv. Marko je ves čas prtala smučino in vendar mi ni pod nobenim pogojem niti za trenotek hotela prepustiti tega dela. Za Javorščakom sva dospeli na odprt teren, ki je bil žal poledenel. Tu sva našli pastirsko kočo. Ura je kazala poldne in Marko je odredila počitek. Použili sva malenkost popotnega brašna in »skuhali« čaj. Moj »Metašpirit«, ki je bil očitno prehlajen, je le slabo gorel in voda ni hotela zavreti. Tako sva popili nekaj rumene, tople vode in nadaljevali pot.

Prijazno se je svetila Nova Štiffa v dolini, a za nama ni hotela zaostati. Zavoljo snega, ki je bil na odprtem svetu poledenel, sva vedno znova obšli jase in poseke ob gozdnih parobkih. Popoldne je napredovalo, a do Črnilca še vedno nisva prispeli. Neverjetno dolga je ta pot. Od večnega povračanja v isto smer so naju že boleli gležnji.

Iz lesja sva prišli tik pred zadnjim izrastkom grebena v strmo, poledenelo pobočje. Prečka je bila kaj izpostavljena! Preostala nama je izbira med povratkom ali direktnim sestopom preko nizkih skokov v dolino pod nama. Pod Markovim vodstvom je bila odločitev enostavna. Sneli sva smuči in Marko je previdno grebla stopinje v varljivi poprhi. Stopala je vedno v smeri kakega drevesa, da bi bila pri padcu pot skrajšana. Le počasi je šlo od rok in nog. Marku so sledile smuči, nato jaz. Končno sva ostali v globokem snegu položnega gozda. Smuči so zahrzele, zapršile v lokih in kmalu sem zaslišala veseli glas moje spremljevalke: »Na poti smo, skoraj bomo na Črnilcu!«

Joj, kako lepo je bilo! Neslišno so švigale smuči po gladini, kakor v filmu so hitele mimo naju smreke in jelke, nad nama pa se je širilo temnomodro nebo. Po kratkem smuku sva zapustili gozd in takoj nato dospeli na sedlo Črnilca.

Gola, zasnežena rebra se nižajo z vseh strani na to tiho, prostrano sedlo. Kakor del škotskega višavja se mi je zdel ta predel. Pust in strog. Mikavnost takega sveta obstoja v igri razsvetljave, v čistem zraku in samoti. Za dolga poetična razmišljanja ni bilo časa, kajti čas je hitel in najina pot je bila še dolga. Vodila naju je strmo v breg, čez koprnine, tako da sva do vasi Kališe nosili smuči. Nad vasjo sva zavili v pobočje grebena, ki sega od Rogateca v klinu med Kranjskega Raka in Črnilca. Bila sem že jako utrujena. Pot se je brezkončno vila ob pobočjih. V nočno temo zavita, je globoko pod nama ležala dolina Črne. Iz tmine so se dvigala na nasprotni strani strma skalnata pobočja Velike Planine. Kdo bi mislil, da se razprostirajo nad robom prijazne senožeti Male Planine? Videz pač vara pri ljudeh in gorah!

Zadnji odtenki dneva so se porazgubili v srebrni luči mlade lune. Sneg je bil trd ko kamen, prečke po drčah prav neprijetne. Le počasi sem napredovala. Pred menoj se je zdaj pa zdaj pojavila medla senca in takoj izginila med drevjem. Ko sem jo dohitela, se je pretvorila v ljubo človeško bitje. Bila je Marko, ki je verno čakala name.

Ledeno mrzla noč pod zvezdnatim nebom. Po dolgem romanju se je prikazal ovinek in v malem dolu sva našli izhojeno stezo. Takoj nato sva stali pred kmetijo na Kranjskem Raku. Bila je osma ura zvečer in gostoljubni domačini so naju kljub pozni uri prijazno sprejeli pod streho. Obe sva bili izmučeni: Marko je ves dan prtila

smučino, jaz pa sem bila na prvi dolgi turi, odkar sem si bila pred tremi meseci zlomila nogo v gležnju.

Toplo mleko je bila kneževska večerja. Na edini, z lepo belo rjuho pogrjnjeni postelji sva spali v listnati stelji ko v perju. Zadovoljili bi se tudi z zapečkom, a tega niso dopustili.

V solnčnem jutru sva se poslovili in krenili po znani poti z Raka proti Veliki Planini. Vzpon je bil lahak in kljub globokemu snegu, ki je postajal v prisojeh odjužen, sva kmalu stali na planoti in nato pri koči, kjer sta naju Andrej in Volkec veselo sprejela.

O Veliki Planini pač ne bom pripovedovala. Kdo je ne pozna? Sestopili sva čez Sveti Primož in tako v Kamniku strnili veliko zanko najine ture: od vzhodnega konca Menine do zapadnega dela Velike Planine. Menda ta tura še ni bila izvedena v celoti na smučeh. Od koč na Menini se lahko ob povoljnih snežnih prilikah (in če ti je teren znan) dospe s smučmi v enem dnevu (to je v osmih do desetih urah) na Veliko Planino. Tura nudi mnogo spremembe, krasen razgled in divno samoto. Zahteva pa: zadostno rezervo moči in vztrajnosti in izvrsten orientacijski čut, ker menjaš v visokih temačnih gozdovih neprestano glavno smer proti zahodu.

Predvsem nudi ta tura priložnost, da tudi v Kamniških Planinah uporabljaš smučī v njih prvotni namen: kot idealno prometno sredstvo po zasneženi puščavi, kjer ni steze in potov, od koč do koč skozi praznično, tiho zimsko naravo.

Viktor Pirnat

Čez Mirno Goro in Gače

Hribolazcu je Dolenjska kaj tuja, morda celo nepoznana, saj se s svojimi vršaci ne more kosati s planinsko Gorenjsko. Kum in Gorjanci — tja še kdo poleze, celo marsikdo; malokoga pa zanese v Kočevske hribe. In vendar so tako mikavni in izleti nanje tako hvaležni.

Letos (1932) se je tujski promet na Dolenjskem kaj dvignil. Mnogo je k temu pripomogel izletniški vlak. In tedaj so nekateri zašli tudi v Belo Krajino in zlezli na Mirno Goro. Do Gač se že ni menda nihče spustil. Pa je oni predel tako lep in zanimiv, da si štejem v dolžnost, opozoriti nanj prijatelje lahnih tur.

Od Novega Mesta dalje je stekla železnica šele tik pred svetovno vojno in postaje na tej progi kar tekmujejo medsebojno v lepoti in pestrosti. Krono odnašajo tostran Gorjancev Uršna Sela. Lična postaja je zavita v šopek tisočerih opojno dehtelih vrtnic vseh barv in oblik. V raju menda ne bo lepše. Pač vredna postaja bližnjih Dolenjskih Toplic.

Za Rožnim Dolom smukne vlak pod Gorjance ter se rije skozi nje polnih sedem minut. Onstran prvi pozdrav vzhajajoče jutranje solnce, ki vstaja iznad meglenega morja. Zavore zaškripljejo in vlak se ustavi sredi drugega paradiža, natrpanega z bogastvom cvetja in barvitostjo vzduha, ki objame vzhicene potnike.

Semič. Nesluten pojav na robu skrivnostnih gorjanskih bregov ob vhodu v tajinstveno carstvo mejne Kulpe in na vidiku čudovite Bele Krajine, 321 m nad morjem. Vsenaokoli sami vinogradi. Pisane zidanice, čakati otemneli hramčki, nad njimi sredi strmega gozdiča bela cerkvice svetega Primoža. Vas sama je globoko pod postajo in pod vinogradi. Baš se prebuja. Njene oblike in vsa podnožna dolina pa se bolj slutijo, ko vidijo. Vlačijo se megle in le polagoma se dvigajo.

Ob izhodu iz postaje opozarja lična tablica Črnomeljske podružnice SPD na njen Planinski Dom na Mirni Gori 1048 m, kamor je dve do dve in pol ure hoda. Tedaj na pot!

Skozi vinograde — grozdje cvete — rajski duhovi! Po bližnjici navkreber: kamenite stopnice, skoraj štiristokrat je treba dvigniti noge do Dajčbirta. Lovei in izletniki ga kaj dobro poznajo. Zdaj je še vse zaprto.

Nato križišče cest Novo Mesto—Črnomelj in Semič—Črmošnjice. Naša je zadnja smer do ponovnega razpotja v vasi Verčice. Samevajo senene kopice po polju, le ptički se oglašajo in zgodnji pastirček čuva ob cesti svojo živinico. Solnce leze izza gora. Pri kapelici pred vasjo srečamo prve Kočevarje.

Verčice se prebuja. Iznad snažnih zidanih hiš se vije dim. Gospodinje se vrte pred ognjiščem, brhka dekleta zalivajo rože na oknih, potoček šumlja in žaga poje. Čudna govorica zadene na uho: jezik turinških in frankovskih kmetov, ki so jih pred šeststo leti tod doli naselili grofi Ortenburški. Do današnjih dni se je ohranil nemški otok sredi slovenske zemlje. Šulferajnske šole so pred svetovno vojno umetno vzdrževale njih nemštvo ter potujčevale še naše med njimi naseljeno ljudstvo; saj so imeli tedaj 33 osnovnih šol, trgovsko šolo, strokovno šolo za obdelovanje lesa in višjo gimnazijo. Tudi šola v Verčicah je bila zgrajena z Roseggerjevo zbirko, čeravno so bile Verčice vedno pretežno slovenska vas. Sožitje mešanega prebivalstva pa je po vsej Kočevski deželici prav vzorno; saj so Kočevarji zelo ljubeznivi ljudje. Čistih potomcev nekdanjih nemških naseljencev pa je itak že malo. Nekatere narodne (osnovne) šole po Kočevskem so zdaj utrakvistične.

Kažipot nas obrne na levo proti Planini. Mimo velikih skladov drv zavijemo v gozd. Prijeten je njegov hlad že v jutrnjih urah, ko junijsko solnce neusmiljeno žge. Razčehani telohovi listi ob cesti in belladonna v popkih poudarjajo planinski značaj teh krajev. Mestoma se svet odpre in pokaže se okolica. Najlepše je, ko se izza kopaste

Na Veliki Planini

Foto Skerlep Janko

Planinski Dom in cerkev na Mirni Gori (1048 m)

gore zasveti bela cerkvica svetega Frančiška na Mirni Gori. Cilj ni več tako daleč, noge kar nekam laže prestopajo.

Zavriskal bi človek v tej prostosti širom prostranih gozdov. V gošči skrita se oglašča kukavica, ptički gostole in slasten zrak polni pljuča. Obidemo široko kraško kotanjo, polno cvetja in drobnega življenja, in spet smo v gozdu, dehtečem, blagodejnjem. Le škoda, da je tod toliko pela sekira. Po izsekanih goličavah štrle v nebo razorane skale, med njimi pa stikajo pastirji za jagodami. Iz gostega bukovja zadiši po jurjih, iz globokih kotanj ob cesti zaveje hlad, čez cesto steče veverica. Mir, tihota.

Onstran gozda pa se spet zasmeye življenje. Cvetje in petje polni solnčne goličave, za njimi položno in redko podrevljeno pobočje in vrhu njega med smrekami Planinski Dom na Mirni Gori, ki se je dotlej skrival našim očem. Malo višje in vstran stoječa cerkev se dozdevno naslanja nanj. (Gl. sliko!).

Na levi ob cesti je podrta hiša brez strehe, okna zijajo, okoli žaluje sadno drevje. Odpre se razgled proti Črmošnjicam in nad dolino Mošnjic, končnim ciljem današnje poti. Pa vmes sta še Mirna Gora in Gače.

Vasica Kleče se skriva med drevjem. Lična je njena cerkvica zunaj vasi. Mogočna lipa prerašča celo cerkveni stolp. Nad vhodom v božji hramček je vklesana letnica 1833. Naokoli pašniki in deloma obdelano polje. Pogled na Mirno Goro je tako vabljuv, da bi človek kar stopil tja preko položne dolinice.

V senci sadnih dreves se vije cesta preko pisanih košenic. Pri zidanem znamenju se je vredno ozreti nazaj na Gorjance in Štajerske hribe. Malo dalje se odpre za trenutek tudi pogled v Belo Krajino, ki se še vedno vtaplja v jutrnji megli.

Značilne za oni predel so globoke kotanje ob obeh straneh ceste. Porasle so s travo, z grmovjem in drevjem. Vsa planota pa je bujna preproga, polna izbranih barv. Beli sneg kresnic se odraža liki otoki v morju zelenja, sinji gadovec steza svoje kosmate prste proti solncu, pozvanja zavita kranjska lilija, plašno pogleduje v nebo modri encijan in sramežljivo se stiska pod grmovje ponižna šmarnica. Oglašajo se murnčki. Solnce je že visoko.

Pri križu se odcepi vozna pot na Škrilj in dalje čez Pogorelec in Gače v Črmošnjice. Pa tja pojdemo po ovinku čez Mirno Goro. Zato po napeti cesti dalje. Še kratek gozd, pa smo na klancu pred vasjo Planino. Tam se že razklene nebo proti Beli Krajini, skrivnostni Klek podremava v sinji dalji, ki se valovito gubi v smeri proti morju.

Rdečkasta cerkvice s čokatim zvonikom v senci košatih lip straži vhod v skoraj povsem kočevarsko vas Planino. Vrh Mirne Gore je ko na dlani. Mogočen kostanj siplje cvetje na cesto, ki se med sadnim drevjem zavije med hiše.

Belo kockasto enonadstropno poslopje — to je šola. Pred 110 leti je že obstojala tam zasilna nemška šola. Sedanjemu upravitelju krajša čas radio. Antena je potegnjena na bližnje visoko drevo. Naslednje lepo enonadstropno poslopje je župnišče, ki je v njem tudi sedež občine.

Dokaj obširnemu vaškemu trgu dajeta prijazno lice dve veliki lipi. Pod njima vodnjak, okoli kmečki domovi. Ti spominjajo po svoji obliki deloma na gorenjebavarske kmečke hiše, dočim prevladuje po dolinskih kočevskih vaseh frankovsko-turingiški gradbeni način. Novejše stavbe pa so, kakor pri nas, vse po istem enoličnem kopitu.

Med župniščem in kapelico zavijemo v senci mogočnih lip navzgor. Bodri nas napis: »Podružnica SPD v Črnomlju. Planinski Dom na Mirni Gori 1048 m — 40 minut.« Domovi se vlečejo visoko v breg. So to večinoma visokopritlične ali enonadstropne hiše. Obrtniki imajo dvojezične napise, na prvem mestu je nemški. Hiše so krite z lesenimi deščicami (šintelni), s slamo, pa tudi z opeko.

Baš ko se pričnemo za zadnjimi kočami vzpenjati v hrib, zazvoni v župni cerkvi sedem. Oglasijo se še drugi zvonovi po dolini in njihova pesem hiti ob pobočju navzgor, kakor da bi nosila vest o ranem obisku. Solnce, ki se je že za Klečami skrilo, je spet predrlo oblake in nas objema s svojimi zlatimi žarki. Kje je že!

Zato naprej po bližnjici, čez košenice! Levo spodaj je zbiralnik vaškega vodovoda, ki so ga zgradili leta 1921. Pot mimo njega je preveč razrvana, da bi se je ne ognili. Z vodo bi se preskrbeli že prej v vasi pri enem izmed štirih iztokov.

Solnce žge. Otroci pred nami plezajo ko kože v hrib. Košenice pokriva nizka trava. Vse v cvetju. Murenčki godejo, ptički se oglašajo po grmovju in drevju, ki je raztreseno po pobočju. Beli trn je ves v praznični obleki. Kakor kača se vije dobro položena pot, ki jo režemo mestoma kar počez. Na levi prodira globoka zaseka doli do vasi. Breg onstran je ves posekan; prej so rastle tam krasne bukve.

Proti vrhu dosežemo vozno pot, ki pride levo iz gozda. Skoraj se zravna in pelje med redkim drevjem ko po drevoredu. Ob njej pozvanjajo modre in rdečkaste orlice. Nepreviden ptiček je skrtil svoja jajčeca v gosto travo in radovedni otroci so jih seveda staknili. Njim v čast pa bodi povedano, da so jih ogledovali le od daleč in jih pustili zbegani materi.

Drevje postaja gostejše, skozi se zasveti zvonik, pred njim sklad drv, prikaže se lesena streha »Doma« in na prvem cilju smo. Niti celih 40 minut nismo rabili iz podnožja.

Planinski Dom je skromna, a čedna in tu gori tako potrebna stavba. Zgrajen je spodaj iz surovo obdelanega kamenja, zgoraj je lesen. Pred Domom je nasuta terasa, z mizami in s klopmi, ter celo majhno, ograjeno leseno plesišče. Nekaj stopnic vodi v prostorno vežo, ki je obenem gostilniški prostor. Na desni kuhinja, na levi oskrbnikova soba. V podstrešju je na eni strani ženska in na drugi moška spalnica. Poleg še skupno ležišče.

(Konec prih.)

Borut Koroški

Na Djekše¹ v Svinji Planini

(Pojdimo v Korotan!)

Če pogledamo na kak zemljevid slovenskega ozemlja, n. pr. na dr. Ramovševo karto slovenskih narečij, vidimo, da poleg Prekmurja doseže to ozemlje na Svinji Planini svojo najsevernejšo točko.

Ni dognano, odkod prihaja ime »Svinja Planina« ali kratko, kakor jo ljudstvo imenuje: »Svinja«. Najbolj verjetno je, da je gorovje dobilo ime po besedi svinec in da so Nemci slovenski izraz slabo predstavili v: Sau-Alpe (Svinjska Planina). Kajti zgodovinsko dejstvo je, da so bili Slovenci pred Nemci na Koroškem in da so prvotno ime gori dali Slovenci, po analogiji: slovenji = slovenski (n. pr. Slovenji Plajberk, Slovenji Šmihel); tako svinec: svinji. Pogosto so slovenska imena Nemci kar neizpremenjeno sprejeli, n. pr.: Dobrač, Polinik, Ojsternik, Sadnik (Zadnik); ali pa so jih po svoje prikrojili ali prevedli. Ni pa dvoma, da izraz: »Sinja« Planina, kakor ga nekateri pisci rabijo, ni ljudski; od domačega slovenskega ljudstva ga nisem

¹ Djekše so najsevernejša slovenska župnija na Koroškem.

še nikdar slišal in ima samo slučajno podobnost s Svinjo Planino. Četudi se našemu ušesu izraz Sinja Planina bolj prilega nego Svinja, je najbolje, če ostanemo pri ljudskem nazivu Svinja Planina ali kratko: Svinja.

Po južnem pobočju te Planine se v višini nad tisoč metrov razprostirajo tri najsevernejše župnije Slovenskega Korotana: Djekše 1159 m, Kneža 1161 m, Krčanje 1049 m. To so tri popolnoma planinske slovenske župnije. Deloma po pobočju Svinje Planine, deloma po ravnini ob njenem vznožju se razprostirajo slovenske župnije: št. Štefan, Vobre, Grebinjski Klošter, Grebinj. Zadnja župnija je precej pomemben trg Grebinj s 400 prebivalci in 1000 okoličani — s kmeti, ki so Slovenci. Planinske župnije: Djekše, Kneža, Krčanje štejejo blizu 2000 prebivalcev. Če prištejemo 2000 gorjancev iz ostalih štirih napol planinskih župnij, najdemo, da živi na južnem pobočju Svinje Planine kakih 4000 slovenskih gorjancev. Že zato se moramo Slovenci zanimati za to goro.

Svinja Planina pa je znamenita tudi zaradi svoje obširnosti. Po vrhu pogorja se namreč razprostirajo obširne planinske planote, po katerih se pase govedo. Nekaj podobnega sem videl na vrhu Dobrača, ki je sicer ne celih sto metrov višji, vendar se planota na njem ne da primerjati z razsežnostjo planjave po vrhu Svinje Planine. Posebnost planote vrh Svinje so gole skale, ki štrle iznad zelenih pašnikov. Ljudstvo jim pravi: »peči«. Nemci jih imenujejo: Ofen, edn.: Ofen, kar je pač neroden prevod slovenske besede: peč; zamenjali so peč = skala s pečjo, v kateri se kuri.

Za nas Slovence je najbolj zanimiv dohod na Svinjo od južne strani, to je čez Djekše ali Krčanj. Izhodišče je Velikovec. Iz Velikovca do Vober (nem. Haimburg) je eno uro hoda. Z Vober je po grapi »Sriedma« do Djekš (nem. Diex) še dve uri hoda. Uro hoda od Vober pa leži trg Grebinj (nem. Griffen). Z Grebinja na Krčanje (nem. Greutschach) je poldrugo uro daleč.

Pot z Vober na Djekše je v dobrem stanju, pripraven celo za avto. Na Djekšah biva zdravo slovensko kmetско ljudstvo, ki je bilo, dokler ni prišla gospodarska kriza, tudi dokaj premožno. Obilo dohodkov so ljudje dobivali od gozdov in živinoreje; slovel je tudi planinski dječki oves. Djekšarji se odlikujejo po veselem temperamentu in po pristno slovanski gostoljubnosti. Šola na Djekšah, trirazrednica, širi tudi tukaj nemški jezik med slovenskim ljudstvom; vendar bo, kakor vse kaže, ta zdravi planinski rod kljuboval potujčenju.

Na Djekšah imajo tudi pošto in telefon. Cerkev je dvostolpa; v obeh stolpih je viselo pred vojno osem krasno ubranih zvonov, ki so zdaj zvonili v duru, zdaj v molu, kakor je prilika nanesla. Posebna zanimivost je visoki zid, ki obdaja cerkev in pokopališče. Ta zid je bil v obrambo proti Turkom sezidan v 15. stoletju. Podobno obzidje

Djekše (1159 m), najsevernejša slovenska župnija na Koroškem

obdaja tudi cerkvi in pokopališči ostalih dveh planinskih župnij: Kneže in Krčanj. Z Djekš v Knežo (nem. Grafenbach) je uro hoda, do Krčanj pa dve uri in pol.

Z Djekš se nam nudi krasen razgled v nižino. Najbolje je, da ga gremo uživati s Sapotnikove Peči, ki je pol ure oddaljena od Djekš. Spodaj v ravnini se razprostira Podjuna, v ozadju se dvigajo vrhovi Karavank in Savinjskih Planin, še dalje Julijske Alpe. Izredno krasen je pogled na Savinjske Planine; skalnati orjaki stojijo pred teboj, kakor bi gledal pokrajinski relief pred seboj na mizi! Tako natančno vse vidiš, samo vse bolj naravno, bolj veličastno!

In ta lepa zemlja v nižini pod nami je bila in je slovenska...

Kaj zanimiva je najbližja okolica pod nami. Že na zemljevidu vidimo ob južnem vzhodu Svinje Planine številne razvaline. Slovenske naselbine so zelo pogosto dobile svoja imena po gradovih. Tako sta bila v srednjem veku in še pozneje v bližini Vober in v vasi sami dva gradova: Severozahodno od sedanje vasi Vobre je stal Obrski grad — Hunnenburg; iz tega je nastalo Heunburg in še pozneje: Haimburg, sedanje nemško ime za Vobre. V oni dobi so Obre in Hune stavili v isto vrsto. Tako stoji v neki listini iz l. 843.: »Avarorum id est Hunorum regnum« (»avarsko, t. j. hunsko kraljestvo«). — Po tem gradu, sezidanem v obrambo proti Obrom, je dobila slovenska naselbina ime. Iz »Obre« je polagoma nastalo: Vobre. Obrski grad (Hunnenburg) je nastal gotovo že v 10. stoletju, ko je bilo treba močnih trdnjav proti Madjarom; tudi Madjare so nazivali z imenom: Obri in Huni.

Sredi vasi Vobre je stal drugi, manjši Vobrski grad. Danes sta oba v razvalinah.

Tudi nad Grebinjem je razvalina gradu na strmi pečini. Tukaj gori, na 70 m visoki peči, je čepel starodavni grad kakor orlovsko gnezdo na skalovju.

Iz Velikoveca vodi v severozahodni smeri proti Krki cesta skozi Trušenjsko dolino, imenovano po vasi Trušnje. V srednjem veku so bili v Trušenjski dolini trije Trušenjski gradovi in Važenberški grad. Gradovi so bili pozidani na osamljenih holmih v dolini, ločenih od glavne gorske gmote. Še zdaj se vidijo razvaline gradov na skalnatih gričih. Po Važenberškem gradu (nem. Waisenburg) je dobila ime vas in občina Važenberk. Ondi, kjer stoji danes vas Važenberk, je stalo nekdanje rimsko mesto Sala. Tod mimo je vodila rimska cesta, po kateri je peljal l. 168. po Kr. cesar Mark Avrelij svoje legije proti severu.

Nad vasjo Važenberk se dviga 120 m visok, strm, kopičast in slabo zarasel hrib s starodavno cerkvico sv. Lamberta, podružnice župnije Sv. Jurja na Vinogradih. Na strmi pečini tik ob prepadu se je nahajalo rimsko taborišče, kojega zidovje je na vzhodni strani še ohranjeno. Sredi taborišča je stal poganski tempelj, posvečen Jupitru. Sedanja cerkva sv. Lamberta je sezidana iz kamenja podrtga svetišča, o čemer pričajo mnogoteri vzdani rimski napisi.

Tu gori na Djekše, na Sapotnikovo Peč 1412 m, prirejajo učitelji z otroki šolske izlete, da jim razkazujejo deželo in jih podžigajo v posebnem »koroškem« domoljubju.

Katere kraje vidi razgledovalec s Sapotnikove Peči? Tam v bližini državne meje leži mesto Pliberk. Nedaleč od njega stoji na holmu mogočna dvostolpa romarska cerkev pri Božjem grobu. Čez ravnine se vije Drava; od Velikoveca dalje teče reka v vedno bolj globoki strugi, ki je pri Lipici v bližini Pliberka globoka 80 metrov. To globoko grapo je izoral dravski ledenik. Sredi Podjune vidimo Doberlov vas z nekdanjim samostanom. V bližini Doberlevasi leži idilično Klopinsko jezero, najlepše in najbolj obiskovano jezero v Podjuni. Razločno tudi vidimo mogočno proštnijsko poslopje v Tinjah in nedaleč od Tinj železniški most čez Dravo. Prav v bližini pod nami je razprostrt Velikovec, ki ga nekateri primerjajo gorenjskemu Kranju. V Velikovškem predmestju Št. Rupertu stoji od plebiscita sem zaprta Narodna šola, ki jo je postavila Družba sv. Cirila in Metoda.

Dalje proti zapadu vidimo Celovec in Vrbsko jezero. Še danes leži jezero sredi slovenskega ozemlja, čeprav se zlasti severno obrežje vedno hitreje raznaroduje; odrasli domačini pa tudi na obrežju še znajo slovenski; a bodočemu rodu bo naš jezik tuj, če se razmere ne izpremenijo.

Prav na zapadu, tam za Beljakom, zapazimo Dobrač, koroški Rigi.

Z Djekš vodi markirana pot na Malo Svinjo 1789 m v dobrih dveh urah. Tu gori se začne obširna planina, na kateri se pasejo velike črede živine. Od Male na Veliko Svinjo 2081 m je še dve uri daleč.

Med obema vrhovoma stoji Vošperška planinska koč (Wolfsberger Hütte). Od Vošperga v Labudski dolini na Svinjo je samo štiri ure hoda. — Še pol ure severno od Velike Svinje ležita dve gorski modrobarvni jezerci; eno je precej globoko, tako da se ne vidi dno. Svinja nudi pozimi krasen teren za smučanje. Poleti pa prihajajo sem gori tudi telovadna društva s svojim članstvom in imajo na obširnih planjavah svoje vaje.

Razgled z Velike Svinje je seveda še veličastnejši in obsežnejši nego z Djekš. Vidi se odtod vsa Labudska dolina od Vošperga doli do Št. Pavla, na drugi strani pa nekdanje deželno glavno mesto St. Vid ter Grobniško Polje (Krappfeld).

Na Svinji rasteta v velikih množinah zdravilni rastlini: špajka in pljučnik. Pljučnika naberejo cele rjuhe in ga nosijo v dolino. — Planina je bogata na mrzlih vrelih, tako da turistom ni treba trpeti žeje.

Komur je za to, da spozna lepoto slovenske zemlje tudi v njenem najsevernejšem delu; kdor je res pravi Slovenec in Slovan in čuti vzajemno slovensko — vsi taki prihajajte spoznavat in bodrit te svoje brate gorjance na najsevernejšem koncu slovenske zemlje!

Dušan S. Krivokapić

Višina Šar Planine

Kakor znano, je začela zadnja leta privlačevati pozornost jugoslovanskih planincev Šar Planina. Kot naravna posledica tega se je seveda pojavilo tudi nekoliko planinskih spisov o Šarski oblasti. V teh člankih se med drugim premotriva tudi višina Šarskih vrhov. Ali ne glede na to je vendar Šar Planina nam planincem še vedno neznana in se zato tudi pojavljajo različna mišljenja o njenih najvišjih vrhovih. Prav to mi daje povod, da se v tem spisu pečam — kot planinar — z višino Šarplaninskega pogorja.

Šar Planino so do 19. stoletja smatrali za najvišje balkansko pogorje. Tedaj je v znanosti bila Šar Planina znana kot »centralni orografski vozal Balkanskega polotoka«. Prav tako se je do tedaj mislilo, da iz tega orografskega vozla izhajajo vse neprekinjene planinske žile tja do Črnega in Jadranskega morja. In to ogromno gorsko verigo so od 16. stoletja začeli nazivati »Catena Mundi« ali »Catena del Mondo«, t. j. Verigo Sveta. A pozneje, v prvi polovici 19. stoletja, se je pojavil tudi nov naziv »Centralna žila«.¹

Toda višina Šar Planine ni bila fiksirana; vendar pa se je mislilo, da mora Šar Planina, kot centralni geografski vozal našega otoka, biti obenem tudi najvišja balkanska planina. Ta predpostavka je bila končno tudi potrjena v sedemdesetih letih 19. stoletja. Tedaj je Vojni geografski inštitut na Dunaju izvršil na Šar Planini geodetska merje-

¹ Dr. Jovan Cvijić, »Osnove za geografiju i geologiju Makedonije i Stare Srbije«, str. 1076. Beograd, 1911.

nja. Po teh merjenjih je bilo dognano, da je Ljuboten najvišji Šarski vrh, a njegova višina je kotirana na 3050 m. In od tedaj je Ljuboten na glasu kot najvišji vrh Balkanskega polotoka.

Bilo pa je očitno — pravi Cvijić — da Ljuboten ni tako visok. Zato je ta naš znameniti učenjak avgusta l. 1890. izvršil aneroidska merjenja na Ljubotenu in je našel višino 2740 m. Potem so zopet sledila avstrijska vojaška merjenja in Ljubotenova višina se je določila na 2510 m. S tem se je končno razbila zabloda, ki je vladala nekoliko stoletij, in Šar Planina je nehala biti najvišja planina Balkanskega polotoka.

Ali kljub tej zmanjšani višini je Ljuboten le še obdržal glas najvišjega vrha na Šar Planini. Vendar to ni bilo upravičeno, ker se je zanesljivo vedelo, da Ljuboten ni bil najvišja Šarska točka. Naš geograf prof. Rista Nikolić (1911) omenja v svojem znanstvenem spisu »Glacijacija Šar Planine i Koraba« tri Šarske vrhove, ki so še tedaj bili višji ko Ljuboten. Ti so: Lera Mol na Čaušici 2561 m, Baba Hansica 2522 m in kot najvišji Šarski vrh Džinibeg 2571 m.

Toda mišljenje, da je Ljuboten najvišji vrh na Šar Planini, se je držalo v glavnem do l. 1923. Tedaj so našli v jugovzhodnem delu Šar Planine vrh, ki presega višino 2700 m. To je vrh Veliki Turčin, ki se identificira s Šarskim vrhom Džinibegom, katerega višina pa je dosti manjša. Nas sicer zanimata oba ta vrhova, zato bomo tudi o njih govorili.

Kar se pa tiče Džinibega, njegove višine in njegovega položaja, je potrebno, da se prej ozremo na nesoglašanje gotovih podatkov v planinski literaturi, ker se razlikujejo od znanstvenih del. Med planinci je splošno prevladovalo mnenje, da je Džinibeg najvišja Šarska točka; tudi se njegovo ime daje drugemu Šarskemu vrhu, ki je stvarno najvišji. Ne da bi zašel iz planinskega okvira, smatram, da je splošne važnosti vprašanje: kateri je Džinibeg, a kateri Veliki Turčin?

Treba je torej iskati resnico in ji slediti.

Prvi planinski spis o Šar Planini izvira iz peresa našega eminentnega planincea dr. Krajača. Evo, kaj on pravi o Džinibegu: »Ime Džinibeg bi se moglo razlagati tako, da je nastalo iz džin in beg. Džin pomeni velikan, nekaj ogromnega; potemtakem je Džinibeg najvišji vrh, kar je tudi v resnici po najnovejšem merjenju.« Toda na drugem mestu pravi dr. Krajač: »Dospевšim na zapadni bok Piribega, se nam je pred odhodom na sedlo odprl razgled na ogromno kupo Pašine Planine, kakor so nam domačini rekli, in ob njej dva koničasta vrhova, od katerih je eden bil baje Džinibeg, na karti imenovan Turčin Planina 2702.«

Profesor Nikolić nam daje dragocene znanstvene podatke o Džinibegu. Učenjak je proučil ta vrh kot del Šarine žile, ki leži v krajih izvirišča Tetovske Bistrice in Bogovinske Reke. Džinibegovo višino računa Nikolić na 2571 m in zato pravi, da je to eden najvišjih Šarskih vrhov. O Turčinovem vrhu, o katerem se bo tudi še govorilo, pravi učenjak, da je manjši Šarski vrh in mu določa lego severovzhodno od Džinibega.

Nikolićevi znanstveni podatki so iz l. 1911., torej še iz turške dobe. Tedanje vojne karte so vsekakor imele precejšnje nedostatke z ozirom na točnost višinskih točk, a posebno v današnjih južnih krajih. Učenjak se je posluževal tedanje karte vojne izdaje in razmerja

Na Praprotnici pri Bohinju

Foto prof. Janko Ravnik

1:200.000. Na nekem mestu v svojem znanstvenem spisu opozarja Nikolić na netočnost karte (pri legi Livadičkega jezera). Dotična karta ni zabeležila niti Turčinove višine, kakor se zdi, ker učenjak o njej ne govori.

Krajačevi planinski zapiski so iz l. 1926. Na potu po Šari se je Krajač posluževal najnovejše vojne karte, ki je napravljena v razmerju 1:100.000. Na tej sodobni karti je točno zaznamovan Turčinov vrh in njegova višina. Džinibegovo ime pa ni niti zabeleženo. Končno, zaradi slabega vremena, Krajač ni imel sreče, da bi se povzpел na Džinibeg in Turčin, čeprav sta baš onadva bila cilj njegovega potovanja.

Na koncu hočem še povedati nekaj o svojih opazovanjih na omenjenih vrhovih. Pri najdbi in določanju Džinibegove lege sem se posluževal Nikolićevega znanstvenega spisa in sodobne vojne karte 1:100.000. Kadar gre za določevanje kakega geografskega imena, je vedno merodajno mnenje domačinov, na katero sem se zato tudi oziral. Pri roki sem imel tudi Krajačev spis »Šar Planina« (Hrvatski Planinar, br. 1—3 iz l. 1927); njegovega gradiva pa se nisem mogel posluževati, ker manjkajo podatki o legi vrha.

In tako sem, ravna je se v vsem po Nikolićevih opazovanjih, po svojem izkustvu in po pastirskih podatkih, mogel ugotoviti, da Džinibega tvori vrh, ki se loči iz oblasti Sulejmanice 2023 m in Čubričeva 2533 m, a s svojo višino prekaša bližnje vrhove in gospodari nad centralno grupo Rudovke, deloma tudi nad dolino Tetovske Bistrice.

To bi bila današnja kota 2610 m; ta vrh nazivajo domačini Džinibeg. V njegovem južnem pobočju se nahaja poletna žandarmerijska postaja; ona ima isto ime. O tem vrhu domačini zares pravijo, da je »najgolem srt«, t. j. največji greben.

O višini Turčina pa se ni nič vedelo do l. 1923. Nikolić ga sicer, kakor je že rečeno, omenja, ali samo kot enega od manjših Šarskih vrhov, a lego mu določuje samo s severovzhodno od Džinibega. Potniki, ki so do takrat obiskali Šar Planino, so v glavnem vršili vzpone na Ljubotenov vrh. Oblast planinstva je do tedaj bila samo zona Ljuboten—Livadičko jezero. Ali l. 1925. je nastal preekret v spoznanju višine Šarskih vrhov. Dva planinca, ki sta se kot »gurbedžije« (tujca) nahajala v Donjem Pologu, sta izvedela iz Nikolićevega spisa za višje Šarske vrhove, kakor je Ljuboten. Od tedaj se je tudi obseg planinstva znatno razširil; vršijo se prvi naskoki na Jezersko Čuko (Čaušico) in Kobilico. Tedaj so bili tudi odkriti prvi in največji razgledi raz Šar Planino in kolikor toliko je bila s prostim očesom, hodeč proti jugovzhodu, dobljena predstava, da se Šarski vrhovi in planinska gmota znatno dvigujeta. Šele l. 1926. so se dobile najnovejše vojne karte, na katerih so fiksirani podatki premera Šarskega okrožja iz l. 1923. in 1924.; izvedela se je tudi točna višina Šarskih vrhov.

Istega leta, 20. avgusta, sem prvokrat splezal na najvišji Šarski vrh: Veliki Turčin 2702 m. Nisem imel, razume se, nikakih težkoč zaradi najdbe njegove lege, ker karte jasno beležijo Turčina in njegovo višino. Ali z začetkom l. 1927. se je pojavil znani Krajačev spis, v katerem se Turčinova višina pripisuje Džinibegu. Tedaj sem — moram priznati — mislil tudi na možnost pogrške pri izpisovanju karte. In največ zaradi tega, ker sem bil omajan v svojem prvotnem prepričanju, da sem plezal na najvišji Šarski vrh, sem ponovno julija

l. 1927. vršil pazljivejša opazovanja Turčinove in Džinibegove lege. Z menoj sta bila dva domačina in komandir Džinibegove posadke. Po mnogih tedanjih opazovanjih pripada Džinibegu ono mesto, o katerem je bil že govor. Kar se tiče Turčinovega vrha, je njegova lega povsem takšna, kakor jo je ugotovil prof. Nikolić: leži severovzhodno od Džinibega; takšna je njegova lega tudi v sodobnih vojnih kartah.

Tako so najprej opazovalci trioglate mreže odkrili najvišji vrh na Šar Planini. Nato so tudi planinci začeli plezati na ta vrh in so odkrivali največje šarske lepote in daljne razglede. S tem je Ljuboten za vedno izgubil svoje znamenito ime najvišjega Šarskega vrha.

A pojem o višini planinskih vrhov je pri šarskih živinorejcih neznan. Oni nikoli ne cenijo gotovega vrha po njegovi višini nad morjem (absolutna višina!), temveč popolnoma naravno po prostranosti njegovih planin in pašnikov na njih. Zaradi tega ni težko razumeti, odkod ima Džinibeg to slavno ime, če vemo, koliki so njegovi lepi pašniki, planine in doline in kakšne so one ogromne, skalnate Turčinove strani. Isto je tudi pri pašnikih Livadice: ona je za živinorejca »pogolema od Ljuboten«. In popolnoma po pravici. Ker, v kolikor je obseg enega vrha prostranejši in bogatejši na pašnikih, v toliko je tudi njegov pomen za živinorejo večji. Ravno tu je treba iskati ono razlikovanje med pojmom, ki ga ima o gotovem vrhu planinec in živinorejec. Ljubitelj planin razlikuje vsak vrh po njegovi nadmorski višini in mu daje tole oceno: visok, višji, najvišji. A pojem: velik, večji, največji je za nas planince skorajda sporeden. Pri pastirskem življu pa to ni. Živinorejec se ne ozira na višino vrha, temveč ga ceni po prostranosti njegovega obsega: »ogromen, ogromnejši, najogromnejši«. Pod tem razume pastir vse ono, kar mi nazivamo: veliko, večje, največje.

Planinec meri torej planino po njenih najvišjih vrhovih, a živinorejec jo ceni po njenih največjih pašnikih, ker vrhovi so za njega samo »srt«. A po »srtu« ali grebenu bo pač planinec našel užitke, dočim živinorejec ne najde za sebe življenja.

Znano je, po splošnem razumevanju, da imajo geografska imena vedno gotov lokalni, narodni pomen. Postanek Džinibegovega imena nam razlaga uvaževani Krajač. On znanstveno in kritično opozarja na koren »džin« in naglašuje njegov ogromni obseg v pomenu te besede. In nesporno je, da naziv Džinibeg lahko dostojno predstavlja in nosi samo neki velikanski vrh, ki se zaradi ogromnih dimenzij razlikuje od drugih vrhov. No, ni pa, da bi moral ta vrh biti tudi najvišji!

Tako je stvar tudi pri tem Šarskem vrhu. Džinibeg bi res moral biti najvišji vrh na Šar Planini, ali on ni — najvišji! Toliko resnici na ljubo.

Severna stena Škrlatic

Kdor dobro pozna ves masiv Škrlatic, bo vedel, da se mogočna stena, ki je obrnjena proti severozapadu, zavije še dalje proti severu. Ostenje sega od ponosne Rakove Špice pa prav tja do rdečega žleba, kjer se masiv Škrlatice prilepi na nazobčani greben, ki privede od Dovškega Križa proti masivu. Vsa severozapadna stena, od Rakove Špice pa do markantnega raza, ki loči severozapadno steno od severne, se dviga strmo in je bila le dvakrat preplezana. Od tega raza dalje proti levi pa pada v upadnici vrha rdeč žleb čez vso steno do vznožja. Od tega žleba še dalje na levo se pa dviga nov raz, ki loči severno steno v dva dela: v lažjega levega ter v desnega, ki je težji. Levi del stene je preplezal že dr. Kugy z vodnikom Komacem; v tej smeri se je kasneje ponesrečil tudi dr. Stojc.

Desni del je markanten in strm. Dviga se med dvema razoma, med obema je rdeča grapa. Tega dela stene še niso preplezali. Stena je mogočno obrnjena proti Špiku in Dovškim Poncam. —

Zgodnje poletje 1932. me je zvalo s prijateljem v Veliko Dnino. Ogledovala sva steno; kmalu sva zapazila naravno smer plezanja.

Dne 13. avgusta sva prenočila v ruševju pod stenami. Rano jutro je naju dvignilo na užitek v skalah.

Vstopila sva s snega, kjer najdalje sega v rdečo grapo med oba raza. Vstop je 20 m visok v rdeči, krušljivi, previsni skali. Nad vstopom sva krenila desno navzgor v plitev, položen žlebič, ki privede višje v previsno poč. Skala je tu masivna ter nudi dobre in goste oprijeme in stope. Na vrhu poč sva plezala še par korakov v desno do gladkega previsa, od tu v levo po dobro razčlenjenih skalah navzgor do lahkega, položnega terena. (Možic v desni votlinici!). Pred nama so gladke, masivne stene. Zato se obrneva v levo do slabo izraženega kamina; višje je poč in še višje gladek, ozek in globok, 50 m visok kamin, ki je dvakrat zavit. Gvozdenje je težavno, ker je preozek, plezanje na robu nemogoče, ker je previsen in skrajno eksponiran nad grapo. Kamin privede do previsnih plošč pod stolpom v steni. Dalje je prehod v levo nemogoč (klini, karabiner!); zato na desno okoli stolpa v strme poč (klin!) do široke, kratke police. Čez polico v poševno poč v desno na kamenje pod stolpom v glavnem razu (možic!); pod rdečim stolpom po pesku 10 m v levo do globoke poč. Poč je strma in dovede na poševno polico in ta dalje na vodoravno, ki je tik nad koncev rdečega grabna. S police po steni in slabih kaminih na rob raza. Tu eksponirana stena dovede na raz pri polici, ki pride z leve (možic!). Dalje po razu (ki loči severno in severozapadno steno) na vrh.

Smer je prvenstvena; vodi skozi med razom in rdečo grapo, t. j. na desni strani rdeče grape. Vstop je krušljiv; dalje pa je skala masivna, samo da je nastavljeno kamenje velika nevarnost. Kamin in previsne poč so težki. Izstop s police na raz je eksponiran in previsen. Plezala sva devet ur, 14. avgusta 1932. — Plezalca Sandi Wisiak in Uroš Župančič.

Čez hrib in dol

IZ KRANJA NA VELIKI OBIR, STOL, TRIGLAV IN — V KRANJ

Josip Klovar

Leta 1931. sem šel s svojim zvestim štirinožnim spremljevalcem Žolijem peš iz Ljubljane čez Grintavec, Javornik in Ljubelj v Avstrijo. Kaj pa leta 1932.? Na turistovski karti vidim lepo točko, kjer še nisem bil: znameniti Veliki Obir 2141 m. »Tja greva, kajne, Žoli?« Primigal je. — Da se prej malo utrdiva za to dolgo pot, sva šla meseca maja na Ljubnik 1027 m, kjer je bila postavljena nova planinska koča; meseca junija pa iz Kamnika na Veliko Planino, a na praznik sv. Petra in Pavla v Kamniško Bistrico po novo grajeni cesti, ki je lepa, a še ni gotova. S tem sva se za silo utrdila, drugo bova nadoknadila med potjo.

V nedeljo 24. julija 1932 sva se odpeljala z opoldanskim vlakom iz Ljubljane do Kranja. Toliko vožnje po železnici sem si privoščil kot priboljšek za leto 1932., ker je to leto zame spominsko. Dne 8. avgusta sem namreč praznoval 50 letnico strokovnega poklica. Odločil sem se, da grem na gore, ker se počutim na njih najbolj srečnega in zadovoljnega in mi je družba brhkih planincev najljubša. Vesel sem, da mi je dal Bog dočakati ta dan; še bolj pa bi bil vesel, ako bi bila to — petindvajsetletnica... Ali kaj hočemo, ko čas tako hitro beži! Da pa bo moja skromna zahvala prišla prej v nebeške višave k Bogu, sem se namenil Mu jo izreči na najvišji gori v Jugoslaviji, na Triglavu, zahvalo za vse, posebno pa za zdravje in moč, da lahko hodim in hodim po gorah in tam ogledujem Njegovo veličastno delo. Prej pa se moram za Triglav pripraviti; zato sem se obrnil na Obir.

Dobro razpoložena sva izstopila na postaji v Kranju in jo mahnila mimo vasi Primskovo, Britof, Milje, Visoko, Hotemaže in Tupaliče v Preddvor (3 ure). Drugi dan sva zapustila Preddvor ob petih zjutraj in rezala pot po romantični Kokrski dolini; v 4 urah in pol sva prišla na Jezersko. Ker sva imela še časa dovolj, sva šla — mimogrede — k Češki koči pod Grintavec (2½ ure) in od tu po drugi poti do Štularja.

Od Štularja sva odrinila navsezgodaj po stari strmi poti na Jezerski Vrh 1216 m, kjer je stražnica in financa. Na stražnici so mi pregledali nahrbtnik in denar in me pustili brez vsakih sitosti v Avstrijo. Šla sva navzdol, dolge cestne vijuge sva si krajšala, drsala sva se po travi in skakala čez cestne nasipe; od Štularja do Železne Kaple sva prišla v petih urah; tam sva prenočila. Dne 27. julija sva bila v petih urah na vrhu Vel. Obira 2141 m. Blizu vrha sem opazil spomenik za F. L. Jahna, ki je bil postavljen pri gorskem slavju dne 23. septembra 1928. Prenočila sva za štiri šilinge v lepi enonadstropni koči; prav na vrhu je meteorološka postaja. Razgled je veličasten; Grintavci, Storžič s sosedi so od te strani videti pošastno strmi in divji.

Dne 28. julija sva odrinila z Obira ter po strmih pašnikih in vijugastih gozdnih potih dospela v treh urah do Trkeljna in v še eni uri (pral naju je dež) v Sele pri Fari, kjer sva v turistovski gostilni prenočila. Prihodnji dan sva šla do »Košutine koč« 1300 m; tam sem si najel vodnika, da me je vodil v Hudo Jamo (zelo strmo v dolino), skozi Lepo Dolino (malo podobno našemu Vintgarju). Preden sva se ločila, mi je še dal nekaj navodil glede nadaljnje poti, ki naju je privedla do kmetije »Haimischbauer« (1000 m visoko, ravno pod Kladvom). Ta dan sva hodila devet ur. Tu sem občudoval navpične stene Košute. Prenočila sva na potu.

Drugo jutro (30. julija) sva zapustila skromno ležišče in krenila proti Kajniševemu sedlu, med Babo in Vel. Vrhom. Pod Vel. Vrhom zagledam visoko skalo in na njej spominsko ploščo dveh ponesrečenih mladih turistov. S sedla sva šla

navzdol, kjer ni bila vidna nobena markacija; čez kako poldrugo uro pa zagledam cerkvico na severni strani; bila je Sveta Ana pod Ljubeljem. Vesel sem pozdravil staro znanko. Zdaj pa po trdi cesti na Kofce; v koči sva prenočila; ta dan sva imela za seboj enajsturno hojo.

Zjutraj (31. julija) sva splezala na Kladvo 2095 m; proti vrhu se skale zelo krusijo. Na vrhu je nova škrinjica; šampiljka pa je bila pokvarjena. Z vrha sva videla kmetijo, kjer sva bila prenočila na podu. — Od Kladva sva se gugala po grebenih Košute nazaj na Kofce. Razgled s Kladva je nepopisen. Okrog sebe vidiš tri vence gorovja, eden je višji od drugega. — Še isti dan sva zapustila Kofce, drsala v Tržič in potem romala na Brezje k Mariji Pomagaj.

Dne 2. avgusta sva hitela do postaje Otoče, da naju popelje »luka« do Žirovnice. To četrturno vožnjo sva si kot izpremembo pač zaslužila. Iz Žirovnice sva jo udarila na Stol. Zaradi neznosne vročine sva prenočila že v Valvasorjevi koči in šla šele drugo jutro proti vrhu; vso pot naju je dež močil, do Prešernove koče. Zaradi viharja sva morala ostati v koči dve noči.

Mrzlo in vetrovno jutro je bilo, ko sva zapustila Stol in potovala po grebenih gor in dol na Golico (6½ ure). Tu je tudi spomenik za Alojzija Brinška, finančnega upravnika, ki je bil 6. julija 1924 zavratno umorjen. — Z Golice sva šantala, zopet po grebenih, dalje čez Petelina, Rožco na Dovje (5¼ ure). V Mojstrani sva prenočila. Ob 5 zjutraj sva zapustila Mojstrano in šla po krstu v Peričniku k obedu v Aljažev Dom. V družbi dveh gospodov sva se odločila za Tominškovo pot na Triglav. Za štirinogega Žolija je bila pot tam, kjer so klini, nenavadna. Večkrat sem moral Žolija obesiti na klin in ga držati z levico, da sem se prijel z desnico drugega klina; potem sem šele vzdignil Žolija s težkega položaja. Rabila sva od Vrat do Staničeve koče 5½ ure. — Drugo jutro sva šla v Triglavski Dom. Tam sem Žolija pustil in odšel sam na Triglav. Krasen razgled, morje pa zakrito v meglo! Vpisne knjige v stolpu ni bilo. — Še isti dan sva šla v Aleksandrov Dom. Ker je bilo še precej snega, sem se usedel na zadnjo plat in drsal kakih 40 m doli. Smejal sem se, ko sem videl, kako se Žoli skriva za moj hrbet.

Zjutraj, 9. avgusta, ob ¼5 sva zapustila Aleksandrov Dom in šla čez Hribarice 2337 m skozi tisto pravo puščavo Zajezerske doline do koče. Tam sva se okrepčala; nato sva nadaljevala pot do Komarče, potem pa navzdol po kamenitih in iz vej narejenih stopnicah do izvira Savice in končno do »Zlatoroga«, kjer sva prenočila.

Ker sva tako srečno prehodila to dolgo gorsko turo, sva si drugi dan privoščila eno uro vožnje po jezeru, potem pa jo mahnila proti Bledu. Ko sva prišla do postaje Boh. Bistrica, sva zamišljena šla ob prog. Kar naenkrat zagledava Bohinjko, mostu pa nikjer. Da bi šla tričetrt ure nazaj na most, se mi je zdelo predaleč. Zato sem spustil Žolija v vodo, sam se sezul, zavihal hlače in prebredel Bohinjko, oprt na palico, da me ni izpodnesla — in prišla sva na pravo pot. Vsled silne vročine in napora sva počivala pod Babjim Zobom; potem sva šla še do Boh. Bele in tam prenočila. Drugi dan pa peš, zmirom peš čez Bled v Radovljico, iz Radovljice uro za uro (med potom sva na Žolijev strah srečala ciganskega medveda) do Kranja. Trudna, pa zdrava! Hvala Bogu!

Srečno sva v teku 18 dni s 112 urami hoda dovršila svojo zaokroženo pot čez hrib in dol. Lepo je bilo, verujte mi Vi, mladi! A še boljše: storite in hodite tudi Vi tako!

V Ljubljani, 27. avgusta 1932.

Obzor in društvene vesti

Literarni odsek Osrednjega Odbora SPD se je v drugi polovici lanskega leta nanovo organiziral, da bi lažje vršil naloge, katere so ga čakale v njegovem področju pri pripravah za bodoče leto, ki po odločitvi in pobudi odbora samega naj prinese dosegljiv napredek. Predsednik odseka je dr. H. Tuma, ki obenem opravlja posle zapisnikarja; člani pa so gg.: dr. Josip Pretnar (društveni predsednik), dr. Anton Mrak, dr. Arnošt Brilej, Fany Copeland, Rudolf Badjura, profesor Janko Ravnik, dr. Bogdan Brecej in urednik »Pl. Vestn.« dr. Jos. Tominšek. Za posvetovanje in sklepanje se odsek shaja v rednih sejah; ob intenzivnem sodelovanju se je doslej pokazala preudarna stvarnost in končna solidarnost vseh članov.

Odsek je v soglasju s TK »Skala« prevzel organizacijo planinskih predavanj. Za januar je kot predavatelj pridobljen prof. Janko Mlakar, za februar, oz. marca g. Marko Debelakova, za nadalje: gg. Delkin, dr. Jos. C. Oblak in dr. H. Tuma. — Naši diapozitivi iz Alp se dajo pod gotovimi pogoji tudi inozemcem na razpolago.

Obrnil se je odsek na vse podružnice SPD, da zberejo in določijo vse slike (ev. razglednice) iz svojega okrožja, ne samo planinske, ampak i krajepisne, sploh o vsem, kar se da izraziti na sliki. Iz tega materiala namerava naše društvo sestaviti album slik iz vseh naših krajev, ki so kolikor toliko v zvezi s planinstvom.

V evidenco se je vzela ustanovitev akademične podružnice SPD ter sploh mladinska akcija v planinskem društvu.

Največ skrbi je posvetil odsek nameravani prenovitvi Planinskega Vestnika v tipografskem, opremnem in vsebinskem oziru. »Vestnik« dobi novo naslovno sliko, vsaka številka se opremi z umetniško prilogo, bodisi z večbarvno (kakor ravno naša 1. številka) ali z dvema enobarvnima slikama; razen tega se določita za vsako številko navadno še po dve sliki v besedilu spisov. Opusti se nadalje ponovno natiskovanje »glave« v vsaki številki, upravni podatki se prenesejo iz številke same na platnice (2. stran), a pri vsebini se vrši strožja izbira ter snovno po možnosti zaporednost od splošnosti naprej do podrobnosti. — Glede jezika se sklene, da bodi redno le slovenski; drugi slovanski jeziki se pripuščajo le v posebnih slučajih. — Samostalni spisi se honorirajo; za vsebino so odgovorni avtorji, oz. poročevalci.

Za izbiro in določitev slik, sploh ilustracij za Pl. Vestnik se izvoli poseben odsek: gg. prof. Janko Ravnik, ravn. J. Skrlep, dr. A. Mrak in dr. Arnošt Brilej.

Preko Osrednjega Odbora naj se pozivljejo vse podružnice SPD, da redno poročajo o vsakem pokretu v svojem področju; sploh se naj poživi vzajemnost med odbori, med članstvom in planinci sploh.

Priljublja se izdaja dr. Tumove alpinske terminologije ter njegovega zemljevida Beneške Slovenije.

Naš ideal mora biti, da dobi vsak član našega društva za svojo članarino (nekoliko zvišano) tudi naš »Vestnik«, kakor je to bilo pri nas pred vojno in kakor je zdaj pri češkoslovenskem turist. društvu, kjer se njih »Časopis Turistů« zato tiska v 56.000 izvodih. Dotlej pa naj bi vsi planinci smatrali za častno dolžnost, da si naš »Vestnik« naročajo.

Varstvo planinske flore. S posebnim zakonom (z dne 28. febr. 1922, Ur. list št. 377/1922) so zaščitene najznačilnejše planinske cvetlice in so določene občutne kazni tistim, ki trgajo, rujejo ali prodajajo take rastline. Uspeh te zaščite pa je bil že od kraja malenkosten, pač zato, ker izvršilni organi niso v dovoljni meri vršili

kontrole. Že leta 1924 je zato v prilog te zaščite energično povzdignil svoj glas g. dr. Mrak s člankom »Usoda naše planinske flore« (str. 7), in je v istem letniku (str. 117) naš Vestnik ponovno opozoril na zgoraj omenjeni zakon; takisto so naši člani pri vsaki priliki svarili pred uničevanjem teh miljenk naših planin. Zastonj! Zato se je naš Osrednji Odbor iznova obrnil 19. okt. 1932, št. 1988, na Kr. bansko upravo, da naj po svojih močeh uveljavlja navedeni zaščitni zakon. Banska uprava je s posebno okrožnico (22. nov. 1932, VIII, No. 4982/2) žandarmerijskim poveljstvom, sreskim načelstvom in policijski upravi naročila, da odslej strogo postopajo po že ondaj izdanih navodilih glede zaščite rastlin in o uspehu poročajo do 1. junija vsakega leta. Obenem pa banska uprava poudarja pravilno, da je za uspešno kontrolo najboljši sotrudnik naše članstvo samo.

K temu splošnemu poročilu o stanju zadeve napovedujemo, da bo naše društvo ob koncu zime varstvo zaščitenih cvetlic zasnovalo na čim širši podlagi. J.

Šar Planina (prospekt). V izdaji planinske sekcije »Jugoslovenskega Turista« v Beogradu sta gg. inž. Aleksander Vasić in Dušan S. Krivokapić priredila leta 1932 najpotrebnejše podatke za posetnike Šar Planine. — Mi prav toplo pozdravljamo to zelo praktično delo, ki nam kot prvo te vrste turistično odkriva to znamenito pogorje v Srbiji in na naše veselje kaže, da se i ondi pričinja sistematična gojitev planinstva. Ker ne dvomimo, da se bo v tej smeri nadaljevalo — saj so propagatorji znani kot energični in požrtvovalni možje — zato smemo imeti v vidiku poset tamošnjih planin tudi po naših planincih, najprej tistih, ki jim je mogoče planinsko se udeleževati tudi izven naših bližnjih planin. Planino- in domoljubi in hvaležni izdajatelju in prirediteljem.

Prospekt ima prav praktično obliko. Na listu trdega papirja (30 cm : 24 cm) je na eni strani natisnjen v merilu 1 : 200.000 reden orografski zemljevid Šar Planine z vsem ozemljem nekako v trikotu Kačanik—Gostivar—Prizren. V zemljevidu so vrisane vse terenske razlike ter hidro- in topografski podatki prav do podrobnosti. Škoda, da je odtis zelo medel, tako da se imena težko čitajo. K sreči so vrhovi označeni le z višinskimi številkami, a ime se spozna iz seznama. — Na drugi strani te pole so (poleg dveh slik: Livadičko Jezero in Selimovi Zubi) sumarični napotki za planinca, in sicer: geografski položaj in meje Šar Planine, nato pristop na njo, za sedaj usmerjen od treh strani samo na vzhodni del Šare k edini planinski koči (1300 m), za vzpon na najbolj znani, dasi ne najvišji vrh, na Ljuboten (2496 m). Našteti pa so nadalje v petih skupinah tudi vsi nadaljnji važnejši vrhovi (med njimi seveda tudi najvišji, t. j. Veliki Turčin, 2702 m, gl. zgoraj str. 15) v 88 km dolgi progji Šare. — Ta zemljevid s podatki se dobi za 5 Din pri »Jugoslovenskem Turistu« v Beogradu, G. Clemenceau ul. br. 2. — Želeti je, da bi i naši planinci v čim večjem številu posegli po njem.

Dr. J. T.

Mariborske podružnice SPD zimskosportni odsek. K poročilu o njegovem zadnjem občnem zboru (Pl. Vestnik 1932, str. 269) dostavljamo, da se je odsekov odbor sestavil za poslovno leto 1932/33 tako: Predsednik Gajšek Dore, podpredsednik Majer Franjo, tajnica Cingerli Ljubica, I. blagajničarka Bosiako Slava, II. blagajnik Vošinek Vaclav, gospodar Divjak Bogomir; odborniki: kap. Milan D. Jančiković, dr. Jehart Tone, Kanc Makso, Kralj Alfred, dr. Vlado Kralj, dr. Orožen Janko, ing. Petriček Janko, Pič Karl, Pivka Franjo, ing. Rungaldier Ervin, dr. Rutar Rudolf, dr. Sekula Jože, prof. Šile Joško, Vahtar Danilo, Vales Roman, Zorzut Ludvik, Boltavzar Branko, Cizelj Vlado, Gajšek Tilka.

Poleg rednih smučarskih tečajev, ki jih je ta odsek zasnoval za ta Božič pri Mariborski koči, pri Koči na Klopnem Vrhju, pri Senjorjevem Domu (Ribniški koči), pri Koči na Pesku, v Ribnici na Pohorju in pri Pisniku nad Ribnico ter klubske tekme 8. jan. pri Mariborski koči in skupinske tekme za Streharjev pokal pri Klopnem Vrhju dne 5. febr., je ta odsek v prid celotnega smučarstva oživotvoril izvirno zamisel, da za vso zimsko dobo otvori nedeljske smučarske in učne tečaje s tem-le programom: Namen teh tečajev je, da nudijo

vsakemu smučarju, začetniku in izvežbancu, priložnost za temeljito smotreno vežbo ter za izvedbo čim več krmarskih voženj. Program krmarskih voženj se nanaša na vse one gorske skupine, ki jih je mogoče doseči iz Maribora z eno- ali dvodnevniimi izleti, in sicer: Pohorje, Kozjak do Košenjaka, Kotlje, Plešivec (Uršula), Peca, Raduha, Travnik, Smrekovec, Mozirska Planina, Savinjske Alpe, Koralpe itd. Ob ugodnem snežnem vremenu trajajo tečaji preko zime do Velike noči ter nudijo prijatelju zimske turisticke sledeče ugodnosti:

a) Družabni priključek za bližnje in daljše izlete, krmarske vožnje.

b) Za vsak še neznan predel zanesljivega, izkušenega vodnika in planinskega tovariša.

c) Pravo tehnično-smuško izobrazbo, ki se ne pridobi na vaditeljskem prostoru krajevo vezanega smuškega tečaja, temveč samo pri vedno se menjajočih nalogah v različnem terenu.

č) Pri vsakem izletu bo nekaj ur posvečenih smotrenemu vežbanju, od osnovnih početkov preko strminske tehnike do visoko-alpinske zimske turisticke.

d) Stroški se bodo znižali na najnižjo mero, udeležencem ne bo treba skrbeti za vozovnico, prenočišče, prehrano itd.

e) Vsled razdelitve udeležencev na novince in izvežbane se bo določil tudi delokrog, ne da bi bil eden radi drugega oviran.

f) Odkrila se bodo mnoga, doslej še malo znana, izborna smučišča.

K udeležbi so vabljeni gojitelji belega sporta, ne glede na klubsko pripadnost. Vsakokratno zbiralništvo, pohod in cilj se bo razglasil tedensko po dnevnem časopisu, z lepaki v izložbenih omaricah in drugih izložbah. — Pojasnila daje Propagandni odbor zimskosportnega odseka SPD Maribor, »Putnik«.

Mariborski zimskosportni podsavez namerava prirediti od 15. do 22. januarja 1933 prvi zimskosportni teden, ki bo poleg zabav in predavanj obsegal 16 km smuški tek, 12 km skupinski tek, umetno drsanje in skakalno konkurenco.

Mariborski smučarski klub ima za zimsko sezono 1933 v načrtu sledeče tekme: Klubsko tekmo (Ruše—Pohorje) 8. januarja, medklubsko skakalno tekmo (na skakalnici podsaveza pri Mariboru) 19. februarja, vztrajnostno smučarsko tekmo na daljavo 50 km (tekma za klubov prehodni pokal, brani ga Stane Bervar, Ljubljana) 28. februarja (start in cilj Ruška koča), medklubsko tekmo v smuku na Peci (s Kordeževé Glave 2124 m do Uletove kočé 1654 m) 17. aprila. Nadalje tečaje: pri Ruški koči (1. do 7. januarja, 13. do 19. februarja), v Rogaški Slatini (od 9. januarja dalje), pri Pohorskem Domu (vso zimo), pri Koči na Pesku (nova skakalnica, 9. do 15. januarja, 6. do 12. februarja), pri Senjorjevem Domu (16. do 22. januarja), pri Uletovi koči na Peci (11. do 17. aprila). — Končno dva izleta: dvodnevni izlet (14. in 15. jan.) Brezno—Ribnica na Sv. Pankracij, odtod po Kozjaku v Maribor; šestdnevni izlet (20. do 25. febr.) od Pohorskega Doma preko vsega Pohorja čez Slovenjgradec v Rimski Vrelec, Mežico, na Peco s sestopom v Pliberk. — Informacije o vseh teh prireditvah daje Mariborski smučarski klub, Maribor, Jurčičeva 8.

Film »Triglavske strmine« se je prvič predvajal dne 9. decembra 1932 v Ljubljani, toplo pozdravljen kot nova prosvetna pridobitev našega narodnega planinstva. O njem bomo poročali obsežno, kakor zasluži to veliko delo idealnih planincev in njih tovarišev.

Boris Režek, Sneg in smučiči, tehnika mazanja smučiči. — Ta knjižica je v samozaložbi pisatelja (tiskarna »Slovenija« v Ljubljani) pravkar izšla, pravočasno, da si jo za to sezono smučarji še naročijo. O njej bomo še spregovorili.

La Montagne, mesečno glasilo Club Alpin Français, prinaša za november lepo umetniško prilogo »Aurore polaire«, polarna zarja, s člankom o polarni noči. — Sledi poročilo gđc. Bartolli o visoki turi na Val Gaudemar v skupini Zapadnih Alp. G. Pilata, podpredsednik češkoslovaškega alpskega kluba, poroča o Češko-slovaških gorah, s priloženim narisom Visokih Tater. — Važno je poročilo o IV. internacionalnem kongresu alpinizma v Chamonix dne 27. avgusta 1932. Posnetek iz njega in poročilo v decembrski številki bomo objavili prihodnjič.

Rivista mensile del Club Alpino Italiano prinaša v zadnji številki (za november 1932) lep članek društvenega predsednika, državnega tajnika Angelo Manaressi-ja »O pomenu alpinizma«. Sledi daljši članek o plezalnih turah v skupini Wilder Kaiser, katere so izvajali večinoma nemški alpinisti. Članku je dodanih 19 slik, ki kažejo najbolj eksponirana plezalna mesta. V tretjem članku je poročilo o XVIII. internacionalni umetnostni razstavi v Benetkah, kolikor se tiče alpinskih slik. Sledi lepo poročilo o Visokih Turah (Groß-Venediger) ter o turah v Albanskih Alpah.

Triglav z Velikega Dražkega Vrha Foto dr. Brilej

Dr. A. Brilej

Veliki Dražki Vrh o Božiču

Okrog 20. decembra 1932 je nestrpnost v vrstah smučarjev dosegla vrhunec. Od vseh strani so kapale turobne vesti: na Blokah sije solnce, na Pohorju cveto pomladne rožice, Karavanke so do vrha kopne, itd. S Triglava pa je prišlo poročilo, da je tam 1 do 2 m »betona«, trdega spihanega snega, na katerem je smuka bridka, padci krvavi.

Mene je mikal Veliki Dražki Vrh, ki ga imam iz lepih poletnih izletov v prijetnem spominu. Ves teden sem krožil pred nekaj leti v početku avgusta okrog te lepe gore. Gledal sem jo s Tošca, s Tri-

vsakemu smučarju, začetniku in izvežbanu, priložnost za temeljito smotreno vežbo ter za izvedbo čim več krmarskih voženj. Program krmarskih voženj se nanaša na vse one gorske skupine, ki jih je mogoče doseči iz Maribora z eno- ali dvodnevni izleti, in sicer: Pohorje, Kozjak do Košenjaka, Kotle, Plešivec (Uršula), Peca, Raduha, Travnik, Smrekovec, Mozirska Planina, Savinjske Alpe, Koralpe itd. Ob ugodnem snežnem vremenu trajajo tečaji preko zime do Velike noči ter nudijo prijatelju zimske turisticke sledeče ugodnosti:

a) Družabni priključek za bližnje in daljše izlete, krmarske vožnje.

b) Za vsak še neznan predel zanesljivega, izkušenega vodnika in planinskega tovariša.

c) Pravo tehnično-smuško izobrazbo, ki se ne pridobi na vaditeljskem prostoru krajevno vezanega smuškega tečaja, temveč samo pri vedno se menjajočih nalogah v različnem terenu.

č) Pri vsakem izletu bo nekaj ur posvečenih smotrenemu vežbanju, od osnovnih početkov preko strminske tehnike do visoko-alpinske zimske turisticke.

d) Stroški se bodo znižali na najnižjo mero, udeležencem ne bo treba skrbeti za vozovnico, prenočišče, prehrano itd.

e) Vsled razdelitve udeležencev na novince in izvežbane se bo določil tudi delokrog, ne da bi bil eden radi drugega oviran.

f) Odkrila se bodo mnoga, doslej še malo znana, izborna smučišča.

K udeležbi so vabljeni gojitelji belega sporta, ne glede na klubsko pripadnost.

Vsakokratno zbirališče, pohod in cilj se bo razglasil tedensko po dnevnem časopisu, z lepaki in izložbenih omaricah in drugih izložbah. — Pojasnila daje Propagandni odbor zimskosportnega odseka SPD Maribor, »Putnik«.

Mariborski zimskosportni podsavez namerava prirediti od 15. do 22. januarja 1933 prvi zimskosportni teden, ki bo poleg zabav in predavanj obsegal 16 km smuški tek, 12 km skupinski tek, umetno drsanje in skakalno konkurenco.

Mariborski smučarski klub ima za zimsko sezono 1933 v načrtu sledeče tekme: Klubsko tekmo (Ruše—Pohorje) 8. januarja, medklubska skakalno tekmo (na skakalnici podsaveza pri Mariboru) 19. februarja, vztrajnostno smučarsko tekmo na daljavo 50 km (tekma za klubov prehodni pokal, brani ga Stane Bervar, Ljubljana) 28. februarja (start in cilj Ruška koča), medklubska tekmo v smuku na Peci (s Kordeževe Glave 2124 m do Uletove koče 1654 m) 17. aprila. Nadalje tečaje: pri Ruški koči (1. do 7. januarja, 13. do 19. februarja), v Rogoški Slatini (od 9. januarja dalje), pri Pohorskem Domu (vso zimo), pri Koči na Pesku (nova skakalnica, 9. do 15. januarja, 6. do 12. februarja), pri Senjorjevem Domu (16. do 22. januarja), pri Uletovi koči na Peci (11. do 17. aprila). — Končno dva izleta: dvodnevni izlet (14. in 15. jan.) Brezno—Ribnica na Sv. Pankracij, odtod po Kozjaku v Maribor; šestdnevni izlet (20. do 25. febr.) od Pohorskega Doma preko vsega Pohorja čez Slovenjgradec v Rimski Vrelec, Mežico, na Peco s sestopom v Pliberk. — Informacije o vseh teh prireditvah daje Mariborski smučarski klub, Maribor, Jurčičeva 8.

Film »Triglavske strmine« se je prvokrat predvajal dne 9. decembra 1932 v Ljubljani, toplo pozdravljen kot nova prosvetna pridobitev našega narodnega planinstva. O njem bomo poročali obsežno, kakor zasluži to veliko delo idealnih planincev in njih tovarišev.

Boris Režek, Sneg in smuč, tehnika mazanja smuč. — Ta knjižica je v samozaložbi pisatelja (tiskarna »Slovenija« v Ljubljani) pravkar izšla, pravočasno, da si jo za to sezono smučarji še naročijo. O njej bomo še spregovorili.

La Montagne, mesečno glasilo Club Alpin Français, prinaša za november lepo umetniško prilogo »Aurora polaire«, polarna zarja, s člankom o polarni noči. — Sledi poročilo gđe. Bartolli o visoki turi na Val Gaudemar v skupini Zapadnih Alp. G. Pilata, podpredsednik češkoslovaškega alpskega kluba, poroča o Češkoslovaških gorah, s priloženim narisom Visokih Tater. — Važno je poročilo o IV. internacionalnem kongresu alpinizma v Chamonix dne 27. avgusta 1932. Posnetek iz njega in poročilo v decembrski številki bomo objavili prihodnjic.

Rivista mensile del Club Alpino Italiano prinaša v zadnji številki (za november 1932) lep članek društvenega predsednika, državnega tajnika Angelo Manaresi-ja »O pomenu alpinizma«. Sledi daljši članek o plezalnih turah v skupini Wilder Kaiser, katere so izvajali večinoma nemški alpinisti. Članku je dodanih 19 slik, ki kažejo najbolj ekspanzirana plezalna mesta. V tretjem članku je poročilo o XVIII. internacionalni umetnostni razstavi v Benetkah, kolikor se tiče alpinskih slik. Sledi lepo poročilo o Visokih Turah (Groß-Venediger) ter o turah v Albanskih Alpah.

Vabilo

naročnikom in sotrudnikom »Planinskega Vestnika«
za leto 1935.

Začenjamo svoj 55. letnik. Nad tri desetletja zgodovine ne le slovenskega planinstva, ampak slovenstva, s prav posebnega vidika na razmerje do prirode in domačije v času največjih preobratov in najtežjih preizkušenj, je zabeležene v tej dolgi vrsti strnjenih letnikov, s stalnim napredkom na zunaj in na znotraj.

Kot »glasilo« Slovenskega Planinskega Društva v tesni zvezi z našim društvom in njegovim pokretom, je sledil in sledi naš Vestnik vidno, pa preudarno prirodni evoluciji planinstva pri nas in drugod ter našega društva umni prilagoditvi novim strujam v novem času: od veselega, često naivnega in vriskajočega navdušenja planinskih romantikov in posvetnjakov do zavestnega, na eni strani znanstveno strokovnega, na drugi plati čustveno-estetičnega presojanja in uživanja planinstva in sploh prirode, a naposled že blizu tistega planinstva-alpinizma, ki najde zadovoljstvo v samem sebi, a je prešlo preko vseh struj.

Izza ustanovitve naše države je prešla vsa uredba in uprava našega Vestnika v roke Osrednjega odbora SPD. Zavedajoč se odgovornosti za narodni napredek in v svesti si nalog, ki vstajajo po svetu v planinstvu, je Osrednji odbor SPD, v sporazumu s podružnicami SPD, po vsestranski presoji položaja ter po pregledu razpoložljivih ali pridobitnih gmotnih in duševnih pripomočkov s tekočim letnikom zasnoval — ne da bi rušil zdrave temelje — toliko preosnovno našega časopisa, da bo na zunaj vreden današnjega stanja tipografske in slikarske tehnike, na znotraj pa odgovarjal alpinistični višini, do katere se povzpenjajo naši planinci. V to svrho se je zasnova tesnejša strnjenost vseh sodelujočih, od najstarejših do najmlajših, v Osrednjem odboru pa se bo dosledno skrbelo za složno delo in za možno zaokroženost, vidno pri vsebini vsake številke. V zadnjih mesecih se je začrtalo sistematično delo; v vsem pač ne bo uspelo, kakor si odbor želi; kdor pa zapazi nedostatke, naj se ne spušča na strnišče same graje, pomagat naj pride, z nasvetom in dejanjem.

Vabimo doseданje sotrudnike, da nam ostanejo zvesti, posebej še tiste, ki nas podpirajo že leta in leta; njim se naj pridružujejo mlajši in mladi, trudoljubivi, z odprtim srcem, s pripravljenim peresom: kdor o naši snovi kaj ve povedati, naj to tudi hoče — postal bo pisatelj, če še ni. — Z gradivom smo sicer že zdaj izdatno preskrbljeni vnaprej; a prav z ozirom na namenjeno strujenost vsake številke je potrebna možnost snovne prebire in izbire.

Naša 1. številka kaže, kakšen hoče biti Vestnik odslej na zunaj in na znotraj; posebno naša oprema s slikami, ki bodo vseskozi prvovrstno preizkušene, bo za nad polovico bogatejša nego doslej. Pri vsebini pa se bo gledalo na pestrost poleg strokovnosti.

Kljub zelo povečanim stroškom ostane naročnina neizpremenjena, to je, za tuzemstvo na leto (12 številk) 40 Din, za inozemstvo 60 Din. Naroča se pri odboru Slovenskega Planinskega Društva v Ljubljani.

Letošnji 1. številki smo priložili položnice pošne hranilnice. Prejemniki naj izvolijo naročnino nakazati tekom meseca januarja ali pa številko vrniti.

Uredništvo in založništvo.

OBVESTILA.

Smučarska šola na Kofcah se vrši od 25. decembra 1932 dalje skozi vso zimsko dobo (ne pa šele od 25. marca 1933, kakor je pomotoma natisnjeno na oglasu k 12. številu 1. l.).

Polovična vožnja na podlagi uverenj, v skupinah po 6 oseb.

Da se omogoči članstvu pri izletih izrabiti ugodnost polovične vožnje, je Osrednje društvo stopilo v stik s »Putnikom«, podružnico v hotelu »Metropol« (Miklič) nasproti kolodvoru, ki vodi evidenco članov za skupna potovanja. Ta centralizacija omogoča vsakemu članu na podlagi članske izkaznice, potrjene od direkcije drž. žel. (kar preskrbi pisarna SPD), poslužiti se te železniške ugodnosti.

Mrzle noge so začetek vsakega prehlada. Zatorej se naj uporablja za čevlje, ki so izpostavljeni štrpacu, posebno pri mokro-mrzlem vremenu, **Schmoll-ova gumitrans-mast za usnje**. Samo Schmollova mast za usnje naredi čevlje nepremočljive, druge cenene masti za usnje so narejene iz sirovin, ki čevljem prej škodijo ko koristijo. Schmollova gumitrans-mast za usnje je preizkušena že 50 let, izdeluje jo ista tvrdka, ki izdeluje svetovnoznano terpentinsko kremo za čevlje, Schmollpasto. Ne dajte si vsiliti drugih znamk!

Ali ste že poravnali naročnino za leto 1932?

IZ REŠEVALNE SLUŽBE SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA.

Te dni je bila na Dunaju premijera filma o alpski reševalni službi, katerega je izdelala tvrdka Lechner v zvezi z DÖAV.

Slovensko planinsko društvo je poslalo na to zanimivo filmsko predavanje svojega člana reševalnega odseka, g. dr. Bogdana Breclja, ki je obenem proučeval tudi celokupni sistem reševalne službe v Alpah.

Poleg našega delegata je bil navzoč tudi delegat Češkoslovaških planinskih društev. Zanimanje za ta film je bilo tudi pri ostalih inozemskih planinskih društvih velikansko.

V kratkem izide v našem listu daljši članek o organizaciji reševalne službe pri nas in drugod, na kar opozarjamo že sedaj cenjene čitatelje.

Pri nabavi sodobnih RADIO APARATOV ne pozabite na radio tvrdko

RADIOVAL

LJUBLJANA, DALMATINOVA ULICA 15 — Telefon 55-63

Odrpte planinske kočje SPD.

Slovensko planinsko društvo sporoča, da so stalno odrpte in oskrbovane sledeče planinske kočje in domovi: Dom v Kamniški Bistrici, Dom na Krvavcu in Koča na Veliki Planini.

Podružnica SPD v Celju sporoča, da so odrpte sledeče kočje: Piskernikova kočja v Logarjevi dolini, Mozirska kočja na Mozirski Planini in Celjska kočja v Celjskem pogorju.

Podružnica SPD v Kranju naznanja, da je Valvazorjeva kočja stalno odrpta in oskrbovana. Radi ključev za Prešernovo kočjo se je oglasiti pri oskrbnici Valvazorjeve kočje.

Mežiška podružnica SPD sporoča: Čim bodo snežne razmere na Peci za smučanje ugodne, bo Uletova kočja stalno odrpta in oskrbovana vso zimo. V kočji je nameščenih za zimske posetnike 44 postelj v kurjenih sobah. Vse prijave glede poseta je pravočasno poslati podružnici SPD »Peca« v Mežico.

Podružnica SPD v Škoflji Loki naznanja, da je Koča na Ljubniku odrpta in oskrbovana vse leto. Pot je dobro markirana, tako da je dostop mogoč od vseh strani. Tura je priporočljiva radi izredno lepega razgleda.

Upravni odbor SPD na Boču sporoča, da bo restavracija na Boču tudi letošnjo zimo odprta in oskrbovana.

Podružnica SPD v Mariboru sporoča, da so odprte in oskrbovane vse koče na Pohorju.

Podružnica SPD v Bohinju naznanja, da je koča pod Bogatinom zaprta, kdor jo želi posetiti, naj se zgleda pri g. Hodniku, gostilničarju v Bohinju.

Podružnica SPD v Trbovljah javlja, da je Dom na Mrzlici odprt in oskrbovan vse leto.

Norveško in domačo **smuško opremo**, toda le prvovrstno kvalitetno blago, izbrane smuške čevlje ter vse potrebščine za zimske sportnike najceneje pri tvrdki

Telefon 50-06

Brzjavai: Gorec Ljubljana

A. Gorec d. 3 o. 3. Ljubljana

v palači Ljubljanske kreditne banke

Podružnica SPD v Črnomlju sporoča, da je Planinski Dom na Mirni Gori vedno odprt in oskrbovan.

Podružnica SPD v Litiji sporoča, da sta Tomazinova koča na Sv. Gori in Koča na Sv. Planini vse leto odprti in oskrbovani.

Podružnica SPD v Trzinu naznanja, da so v njenem področju odprte sledeče planinske postojanke: Planinski Dom na Kofcah, Smučarski Dom na Zelenici; oba vse leto odprta in oskrbovana. Prav tako je stalno odprta in oskrbovana okrepčevalnica na Ljubelju.

Podružnica SPD v Zidanem mostu sporoča, da je Planinski Dom na Lisci odprt in oskrbovan.

Opozarjamo na oglas **B. Motoh**, Ljubljana, Vodnikov trg 5.

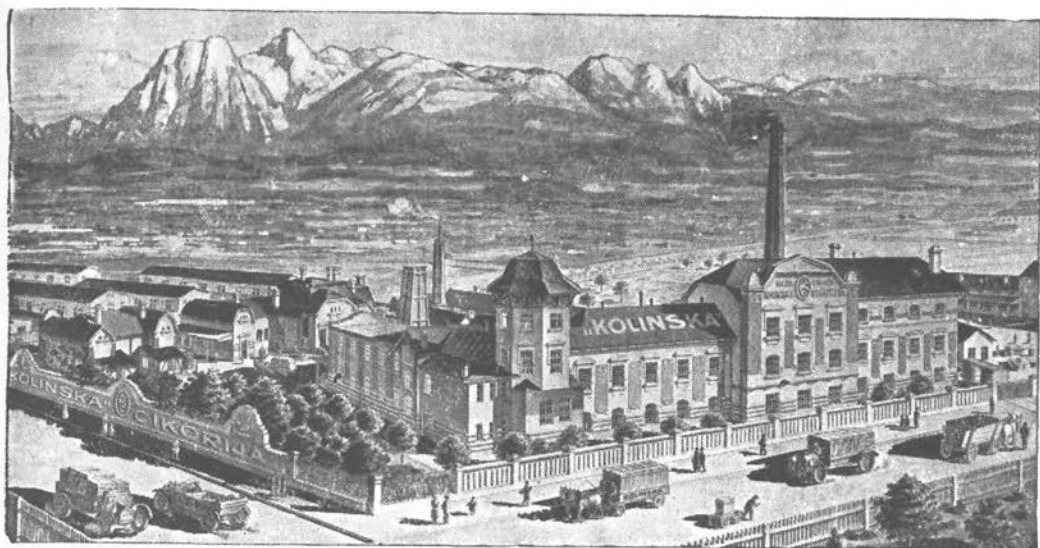
Zahtevajte v kavarnah in gostilnah »Planinski Vestnik«

Zanemarjen prehlad ima često najslabše posledice. Kot staro-preizkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu dihalnih organov, hripavosti in zasluženju so znane skoro po vsem svetu **Kaiser-jeve prsne karamele**; dobijo se sedaj v originalni kakovosti v lekarnah, drogerijah in kjer so vidni plakati. V lastnem interesu konzumentov je, da izrecno zahtevajo originalno kakovost (cena Din 5.— za vrečico ali Din 12.— za ploč. škatlo), ker se nahajajo v prometu ničeve ponaredbe, ki zdravju prej škodijo ko koristijo.

Smučarski tečaj za vaditelje in gorske vodnike na Krvaveu (1700 m) v času od 2. I. do 14. I. 1933. Dohodi: iz Kamnika ali Cerkelj. Dnevno avtobusna zveza iz Ljubljane. Krasni alpski smučarski tereni. Pri tej priliki opozarjamo interesente na tečaj na Veliki Planini, ki se bo vršil v drugi polovici januarja 1933 in na tečaj pri Staničevi koči, ki se bo vršil v prvi ali drugi polovici marca 1933. Pričetek tečajev na Veliki Planini in Staničevi koči objavimo pravočasno v dnevnikih. Prijave sprejema pisarna SPD v Ljubljani.

Planinci!

Upoštevajte pri svojih nakupih tvrdke, ki inserirajo v »Planinskem Vestniku«!

KOLINSKA TOVARNA D. D. V LJUBLJANI

Podjetje je bilo osnovano leta 1909. s češkim kapitalom, vendar je danes last domačih pridobitnih krogov. Tovarna je bila leta 1922. popolnoma preurejena z modernimi stroji in dopolnjena z novimi stavbami. Proizvaja prvovrstno blago, ki je v vsej naši državi že itak dobro znano, po najnovejših pravilih tehnike. Kapaciteta znaša do 180 vagonov letno. Glavni izdelki tovarne so: Kolinska cikorija, Redilna kava, Figova zmes, Sladna kava in Vydrova ržena kava. - Kolinski kavni dodatek vsebuje prvovrstne hranljive snovi ter je zaradi tega zelo zdrav in okusen pridatek za kavo. Kvaliteta izdelkov Kolinske tovarne je prvovrstna, o tem ni treba pisati, ker ji vsakdo, ki le enkrat poskusi njeno blago, ostane zvest odjemalec.

MOCCA kavine kocke à Din 1[—]

za skodelico dobre črne kave

se dobe pri **B. MOTOH** LJUBLJANA Vodnikov trg 5

Smučarski dresi

gotovi in po meri
v modnih barvah
daje tudi na obroke

Manufaktura REKORD
LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 8

Turisti in športniki!

Uporabljajte

**dr. Demšarjevo kremo
proti solnčnim opeklinam**

Zaloga v lekarni „PRI ZLATEM JELENU“
Mr. ph. R. Sušnik, Ljubljana, Marijin trg

Cena tubi Din 10[—]

Gojzerce, čevlji za smučanje,

lovsko in trajno obuvalo, škornji itd. iz garantirano nepremočljivega kromsnja, ročni izdelek čevljarne IVAN ZAJC, ŽIRI, samoprodaja pri tvrdki

Čadež & Komp., Ljubljana

Miklošičeva cesta (Palača »Grafika«)

Zajčevi čevlji so glede prvovrstne kvalitete in nizkih cen brez konkurence!

Cena čevljem od Din 120— do 270—

Ali ste že poskusili pri nas?

Tiskamo knjige, liste, revije, kartoteke, bloke, letake, lepake, cenike, kataloge, vizitke, pisemski papir in kuverte, trgovske, šolske, uradne in društvene tiskovine itd.

V knjigarni dobite slovenske, hrvatske, srbske in druge slovanske, angleške, francoske, nemške ter druge knjige. Na razpolago vse šolske knjige, znanstvene revije, modni journali in muzikalije.

Pisarniške potrebščine, lepe slike za okras društvenih lokalov, domov in šol.

Velika zaloga šolskih učil.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana
Francišškanska 6

Maribor
Tyrševa 44

Lastna tvornica šolskih zvezkov

Umetno in trgovsko vrtnarstvo

Čeh Ivan, Ljubljana VII

Gasilska cesta 14

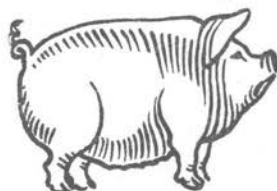
izvršuje vsakovrstne šopke, žalne in jubilejne vence ter vsa v to stroko spadajoča dela

Ivan Javornik -- Ljubljana

Telefon 27-03

Domobrnska cesta 7

Telefon 31-57

Mesar, prekajevalec in izdelovalec vsakovrstnih mesnih izdelkov iz svežega in suhega mesa

Lastni izdelki in moderna hladilnica

Stojnica Šolski drevored
poleg Zmajskega mostu

Podružnica Wolfova ulica 12

PLANINCI

zahtevajte povsod in uživajte edinole neprekosljive

»BUDDHA«

čajne zavitke in mešanice z našo znamko »Buddha«
TEA IMPORT, Ljubljana, Večna pot 15, telefon 2626

Prvovrstne okovanke (gorske čevlje), smučarske čevlje in plezalke (čevlje za plezanje), samo trpežno ročno delo, izdeluje čevljarski mojster

J. ERŽEN -- MOJSTRANA

Sprejema tudi čevlje v popravilo. — Cena plezalnim čevljem s podplati iz marchons-klobučevine 150 Din. Naročila sprejema pisarna SPD v Ljubljani

*KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE*

Z. Z O. Z.

LJUBLJANA

KOPITARJEVA

ULICA ŠT. 6/II.

Črtalnica in tvornica poslovnih knjig ● Priporoča svojo veliko zalogo mnogovrstnih salda-konti, štrac, journalov i. t. d. lastnega izdelka ● Vstopnice za razne prireditve ● Blagajniške bloke i. t. d.

Vsebina 2. šte.: Dr. A. Brilej, Veliki Dražki Vrh o Božiču (str. 25). — Marijan Lipovšek, Vogel (str. 30). — Jos. Wester, V predgorju Savinjskih Alp (Menina — Vel. Rogatec) (str. 36). — Dr. Jakob Prešern, Imenoslovje okrog Begunjščice in Stola (str. 39). — Viktor Pirnat, Čez Mirno Goro in Gače (str. 42). — Ludvik Zorzut, Póhorje (str. 45). — Obzor in društvene vesti: Film »Triglavske strmine« (str. 48); B. Režek, Sneg in smuči (str. 51); La Montagne (str. 52); Kongres Zveze planinskih društev Jugoslavije v Mariboru (str. 53).

»PLANINSKI VESTNIK« izhaja 12 krat na leto in stane v tuzemstvu za vse leto 40 Din, za inozemstvo 60 Din. — Naroča, plačuje, reklamira se pri odboru Slovenskega Planinskega Društva v Ljubljani. — Rokopisi, sploh spisi in poročila za natis se pošiljajo na naslov: Dr. Josip Tomiňek v Mariboru. Za vsebino spisov so odgovorni avtorji.

Odgovorni urednik: Janko Mlakar, profesor v Ljubljani; izdajatelj: Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (njen predstavnik K. Čeč).

Prvovrstne okovanke (gorske čevlje) in smučarske čevlje
dobite pri **BENJAMINU MARENK**, čevljarstvo, **RADOMLJE**

Samo trpežno, prvovrstno ročno delo.
Cene zmerne, postrežba solidna.

Turisti, pozor! Gozjerje Ia . Din 245.— Ročno šivanje
Smučarske Ia „ 255.— **FRANC ZALOKAR**, Mengeš 41

Turisti! »Heveax«
priznana najboljša mast, napravi Vaše
čevlje garantirano nepremočljive

LEKARNA LEUSTEK
LJUBLJANA — RESLJEVA CESTA 1

HOTEL JELEN — KRANJ
TELEFON ŠTEV. 10

Moderno novozidani hotel, 32 sob, cena
sobam 20—25 Din, centralna kurjava, ko-
palnica. Prvovrstna restavracija, liter vina
8—16 Din. — Avto do kolodvora

Ustanovljeno 1880

Telefon interurban št. 1

Veletrgovina vina And. Mejač
v Komendi pri Kamniku

priporoča svojo izbrano zalogo namiznih in
desertnih vin po zelo zmernih cenah. Vino
se dostavi po želji na kolodvor ali na dom